

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

22DE BIND

1 9 4 5

REDIGERET AF VIKTOR PEDERSEN

KØBENHAVN

JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1945

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Viktor Pedersen: Jonstrupbogen	3
H. P. Hansen: Jonstrup for 50 Aar siden	5
O. Kejser: Zakarias Nielsen	18
J. P. Søgaard: Arild Sørensen	27
Aarsmødet 1944	30
Viggo Bitsch: Jonstrup Aarbog	31
J. Bremholm: Aaret paa Jonstrup	39
Lærere paa Jonstrup:	
Axel Rasmussen	43
V. Laustsen	44
Frk. Elisabeth Krog :	45
Egede Schack	46
Afgangseksamen 1944	47
Regnskab og Styrelse	48

JONSTRUPBOGEN

Jonstrupbogens første Redaktør, Skoleinspektør R. C. Mortensen, der redigerede 18 Aarbøger, fastholdt gennem hele sin Redaktørtid den historiske Linie, som han med de fleste gamle Jonstrupperes Tilslutning fandt maatte være det vigtigste i Aarbogen, foruden at den skulde være det naturlige Bindeled mellem Jonstrupsamfundets Medlemmer. Alle, der holder af Jonstrup og ærer Minderne derfra, vil føle dyb Taknemmelighed overfor R. C. Mortensen, fordi han med enestaaende Flid og Grundighed fandt Kildeskrifterne fra den ældre Tid frem og fik belyst Jonstrups Historie i det 19. Aarh. saa omhyggeligt, at Seminariets Historie vil kunne skrives paa Grundlag af Aarbøgerne.

I 1930erne ønskede mange i Jonstrupsamfundet, at vi skulde søge nærmere Tilknytning til Nutidens Jonstrup, og som Led i Bestræbelserne derfor burde Aarbogen bringe mere aktuelt Stof fra Seminariet. R. C. Mortensen var lydhør herfor og gav Plads for Stof af denne Art, men det blev dog især Jonstrupsamfundets Formand, Førstelærer Jørgen Hegelund, som overtog Redaktionen under R. C. Mortensens Sygdom og efter hans Død (Sept. 1942), der kom til at gennemføre Overgangen til det nye. Han fortjener Tak for den Maade, han har redigeret de to sidste Aargange paa. Baade som Formand og som Redaktør har han forstaaet at faa det unge Jonstrup i Tale, og med stor Glæde har ældre Jonstrupper set Eleverne slutte op om Jonstrupsamfundet, ligesom vi med Interesse har stiftet Bekendtskab med den nye Lærerstab og hørt om Livet paa Borgen.

Ved min Tiltrædelse som Redaktør føler jeg mig i Gæld til mine to Forgængere, som har givet os saa smuk og indholdsrig en Aarvog, og jeg føler mig forpligtet til saa vidt muligt at bevare den fastlagte Linie. R. C. Mortensens historiske Linie bør ikke brydes, men det vil være rimeligt, da den ældste Tid er saa grundigt behandlet, at søge den bredstrupske Periode, som nu er Historie, belyst og vurderet. Seminarielærere og Elever

fra Jonstrup, som har betydet meget for Seminariet og for vor Skole, har Krav paa Omtale i Aarbogen. Den nære Tilknytning til Jonstrup vil blive bevaret, saa at gamle Jonstrupperne kan høre om Begivenhederne og følge med i Livet paa den gamle Borg. Vi vil i Aarbogen opfriske Minderne fra vor Jonstruptid, dem, der knytter os saa stærkt sammen, og derunder i højere Grad end tidligere give Plads for det jonstrupske Humør. Af Ordbogen vil der blive lavet et Særtryk, som vil blive tilstillet nye Medlemmer.

Det er vort Haab, at gamle Jonstrupperne vil slutte op om Jonstrupbogen og give deres Bidrag, naar de har noget paa Hjerte. Grav Sange, Klasseblade o. lign. frem, saa at andre kan faa Del i de muntre eller alvorlige Minder, og kom med Forslag til Emner, som det kan have Interesse at faa behandlet i Aarbogen. Lad netop i denne strenge Tid den gamle Borg mærke, at den har en trofast Sønneskare!

Viktor Pedersen.

Gud befræm denne Planteskole og lade den vokse i Velmagt, frisk og frodig til sene Dage.

Af Etatsraad J. Jensens sidste Dimissionstale.

JONSTRUP FOR 50 AAR SIDEN

ET SYSTEMSKIFTE

Da Provst Odin Wolff Tidemand i Sommeren 1895 havde faaet sin Afsked som Seminarieforstander for Jonstrup Statsseminarium, konstitueredes Seminarielærer Hans Mortensen som Forstander, indtil Eftermanden kunde tiltræde.

Eftermanden blev Stig Bredstrup, Kateket og Lærer i Køge, en ung Mand paa 32 Aar.

Alderen vilde næppe i vore Dage vække nogen som helst Opmærksomhed, men noget anderledes stilledes det sig i 1895. Da fandt man, at det var en meget ung Mand at sætte paa Posten som Forstander for et Statsseminarium, og da navnlig for Jonstrup kongelige Skolelærerseminarium, over hvilket der hvilede en ganske særlig Patina. Det var ganske naturligt, at der for os, som dengang var Elever paa Jonstrup, var stor Interesse knyttet til denne Udnævnelse. Hvorledes vilde Tilstanden paa Jonstrup blive under denne nye, unge Forstanders Ledelse?

En Formiddag i Oktober fik Spændingen vel ikke sin Udløsning, men snarere sin Forøgelse ved et ganske uanmeldt Besøg, som Bredstrup aflagde paa den gamle Borg. Eleverne var samlede paa Spisestuen til Frokost under de helt gamle jonstrupske Forhold, hvor alt var yderst tarveligt og sparsomt baade med Hensyn til Lokaler og Udstyr. Det bankede paa Døren, der aabnedes af Hans Mortensen, som selvfølgelig lod den unge Forstander træde først ind, hvorefter han lukkede Døren og lod et Øjeblik med løftet Hoved et ransagende Blik glide hen over Forsamlingen, saaledes som vi kendte det saa udmærket fra Indtrædelsen i Klassen ved en Times Begyndelse. Men ogsaa kun et Øjeblik, hvorefter Hans Mortensen fortsatte paa en Maade, der viste, at det kun drejede sig

om en hurtig Gennemgang i Spisesalen. Men saa skete der noget, som sikkert laa ganske uden for Hans Mortensens Program angaaende Anstaltens Forevisning for den nye Forstander. Vi Elever havde naturligvis rejst os fra vore Pladser og gjort Front mod Salens Midte og indtaget Retstillingen. Andet og mere ventede Hans Mortensen sig heller ikke af os. Men da Bredstrup kom halvt frem i Salen, fik han Øje paa en gammel Elev fra Køge, standsede op og sagde: »Hvad Christiansen, De her!« Og Udtalelsen fulgtes af et djærvt Haandslag fra Bredstrup. Det Haandslag, som vi senere lærte at kende saa godt, satte saa stor Pris paa, og som vi aldrig kan glemme ham for. Min Plads var tæt ved Døren, hvorfra de kom. Dette Møde mellem den unge Forstander og hans tidligere Elev slog ned i mig som en stærk Oplevelse, og jeg sagde til mig selv: Dette betyder et Systemskifte paa Jonstrup. Jeg var dengang atten Aar gammel og sikkert meget umoden paa de fleste Felter, men der var i mig en levende Trang til at møde noget stærkere og bedre end det, som jeg hidtil havde mødt paa Jonstrup. Lad mig her indskyde den Bemærkning, at jeg selvfølgelig senere lærte Jonstrups Historie baade at kende og forstaa bedre, end Tilfældet var den Dag, og ingen skal varmere end jeg erkende, at den Glorie, som hviler over Jonstrup fra de gamle Dage, har sin fulde Bærettigelse. Men Aanden hvilede. Maaske mødte den en og anden en enkelt Gang som en sagte Susen i de høje Træer i Filosofgangen om Lærerhaverne, men i Dagliglivet slumrede den, hvis den ikke, og det var vist Virkeligheden, var afgaaet ved Døden. Jeg havde ikke hidtil mærket den, og jeg var dog kommet til den gamle Lærerskole med Ærbødighed og med meget store Forventninger.

Mit første Indtryk af Jonstrup fik jeg ved Optagelsesprøven i 1893. Jeg havde faaet min Skoleundervisning i en af de ringeste Skoler, der sikkert fandtes paa den Tid, saa der var ikke meget at bygge paa. Min Seminarieforberedelse fik jeg hos Lærer J. P. Pedersen, Sengeløse. Han var Jonstrupper af den ægte, gamle Type, men maaske lidt for gammel til at forberede til Seminariet. Jeg har dog kun gode Minder om ham og nærer dyb Taknemmelighed for ham. Han havde

været Opsynsmand paa Jonstrup, og han havde megen Pligtfølelse overfor det gamle Jonstrup. Det var naturligt, at han i 1893 foreslog en Tur til Jonstrup under Optagelsesprøven, for at jeg kunde overvære en saadan Prøve, inden jeg Aaret efter selv skulde i Ilden. Vi var der kun en enkelt Dag; men det var jo ogsaa i de Tider, da man fik meget ud af een Dag. Turen foretoges med min Onkels lille Enspænderkøretøj, og det var ingen Væddeløbshest, vi havde for; men saa tidligt fandt vi hjemmefra, saa vi, trods de to smaa Mil, naaede Jonstrup inden Kl. 8, da Prøven begyndte. Formiddagen gik med skriftlig Prøve, hvortil der jo ikke var Adgang, men saa var der jo Mulighed for at se den gamle Anstalt efter i Sømmene og gaa en Tur i Skoven. Det sidste havde jo i høj Grad min Interesse. Jeg kom jo fra det træfattige »Heden« og blev straks stærkt grebet af Jonstrups herlige Natur. Lokalerne var ganske, som de havde været, da min Lærer var Elev. De tre Sovesale, den store Spisesal, de tre Klasseværelser, den gamle Børneskole og den lave Bygning med Læseværelser for 2. og 3. Klasse, medens Spirerne maatte klare sig med Klasseværelser og Spisestue, hvis de ikke opnaaede at blive »Knejpe-spirer«. Jeg har et ganske levende Indtryk af, at den gamle »Opsynsmand« ikke var tilfreds ved det, som han den Dag saa. Der manglede vistnok det meste af den Orden, som i hans Tid havde været Kærnen i det hele Kasernesystem, som havde præget ham i god Retning i hans Ungdom. Jeg har mange Gange senere i Livet spurgt mig selv, om han ikke havde tilraadet en anden Lærerskole, hvis jeg havde fremsat Ønske derom. Selvfølgelig forelaa Spørgsmaalet slet ikke. Jeg var ikke kritisk indstillet, som han var, og det var ogsaa godt, at Spørgsmaalet ikke stilledes. Om Eftermiddagen overværede vi saa de mundtlige Prøver, og her følte min Lærer sig sikkert bedre hjemme. Der østes vistnok ogsaa ganske af de samme Kilder, der rislede, da han selv var til Optagelsesprøve. Ved 5—6 Tiden sluttede den Dags Gerning, og vi kørte hjem. Jeg havde lagt Mærke til, at der paa en Væg i Spisesalen med Kridt var prentet: Almindelig Skovtur Kl. 8. Jeg følte det som et Savn, at jeg ikke skulde være med til den Tur. Den var mig forbeholdt til næste Aar.

Tilgangen af Elever til Jonstrup op mod Aarhundredeskiftet maa vist betegnes som nedadgaaende, hvad sikkert stod mere i Forbindelse med de da herskende Forhold, at man kunde indstille sig til en Lærereksamen, hvis man havde en Tikroneseddel i Behold og ikke behøvede at være Seminarieelev eller, om man var det, behøvede at være indstillet fra Seminariet. Optagelsesprøven ved Seminarierne i 1894 var en Mærkepæl, idet Afholdelsen af den afsluttende Lærereksamen henlagdes til Seminarierne, og Seminariet fik Ret til ikke at indstille en Elev, hvis dette fandtes betimeligt. Paa Jonstrup mødte i 1894 adskillige med Præliminærekksamen, men ogsaa en Del, der kom lige fra Ploven. Til de sidste hørte undertegnede i høj Grad. Jeg opnaaede trods dette at blive optaget som Nr. 4 af Flokken. Jeg blev dog ikke særligt begejstret derover, da jeg forstod, at den Omstændighed, at man ikke behøvede at aflægge Prøve i Matematik, hvis man ikke havde Præliminærekksamen, var et tvivlsomt Gode. Havde jeg ikke af egen Drift forstaaet dette, vilde min Faders Udtalelse til mig sikkert have aabnet mine Øjne derfor, idet han stilfærdigt foreholdt mig, at der maatte være noget galt ved den Prøve, naar jeg opnaaede den Plads. Det viste sig hurtigt, at han saa helt rigtigt. Min anden stærke Oplevelse under Prøven blev den, at jeg opdagede, at Indbydelsen til Skovturen burde haft Undertitlen: Ej blot til Lyst. De saakaldte Spireplagerier paa Jonstrup var maaske et uundgaaeligt Led i hine Tidens Kostskoleliv, og det er muligt, at der var lidt Berettigelse for fælles Opdragelse deri, men de var i den Grad gaaet over Gevind, at de nu var et ubestrideligt Bevis for, at Jonstrup var i Forfald, Med Rette har man talt om Jonstrup som det gode Kammeratskabs Højsæde, men Holdet fra 1894 vil næppe helt underskrive en saadan Dom. Det blev dette Holds uvisnelige Fortjeneste, at det fældede Dødsdommen, men det kostede. Der sidder vistnok endnu Elever fra dette Hold, som aldrig senere i Livet rakte en Modstander fra Kampen sin Haand. Jeg ser heri et stærkt Bevis for, at Stjernen over Jonstrup i 1894 stod meget lavt. Jeg kan ikke nævne dette uden igen at fastslaa, at min Højagtelse for det gamle Jonstrup ikke har taget Skade deraf. Det er Livets Lov paa alle Omraader, at hvor der er toppet,

maa der ogsaa dales. Om Forstander O. W. Tidemand kan der sikkert paa mange Omraader siges meget godt, men i Forholdet til Jonstrup maa en mild Historiens Dom udtrykkes derhen, at han var en stor Misforstaaelse. Hans Mortensen og Jørgen Beyerholm var gamle Mænd i 1894, men de havde en glørværdig Arbejdsdag bag sig. De var begge typiske Repræsentanter for det gamle Jonstrup, og de havde deres meget store Andel i det gamle Jonstrups Ære og Anseelse. Deres Ungdoms- og Manddomsdage var gaaet med Arbejde for Jonstrup ved en Undervisning til hin Tids Guldpari, men den stod næppe paa Højde med almindelig gangbar Seminarieundervisning her i Landet ved Aarhundredeskiftet. Saa var der Eggert Thryde Lunddahl. En fin Mand, et udmærket Menneske, en god Lærer. Han havde ikke altid blide Kaar paa Jonstrup, men han havde et Hjem, der kom til at betyde meget for mange af os. Han var i Virkeligheden den eneste paa Jonstrup i lange Tider, der rent menneskeligt set kom i Forbindelse med Eleverne. Han gik stille med Dørene. Det faldt i min Lod engang ved en for ham festlig Lejlighed sammen med mange andre at sige ham Tak for vore unge Dage med ham som Lærer. Jeg er nu meget glad ved, at denne Lejlighed var der. Om Lunddahl forandrede sig stærkt i sin sidste Lærperiode, havde jeg jo ikke Anledning til at erfare; men jeg har svært ved at kende det sidst tegnede Billede af ham, og indtil jeg overbevises ved klare Grunde, vil jeg fastholde Originalen. R. Benzon og K. Steensen var unge og nye Lærere paa Jonstrup dengang. Om deres Indsats er der talt af andre. De faldt godt i Traad med den nye Tid, der skulde oprinde.

Saaledes var Forholdene paa Jonstrup, da Stig Bredstrup i Efteraaret 1895 mødte til sin nye Gerning. Jeg skal gerne tilføje, at saaledes var de set med mine Øjne. Andet og mere gør jeg selvfølgelig ikke Krav paa, men jeg vil dog tro, at de fleste fra den Tid vil være af nogenlunde samme Mening. Jeg var ogsaa Elev i første Klasse, da Bredstrup kom. Grundet paa manglende Forstaaelse i Matematikkens Verden maatte jeg gaa om. Det var en øjeblikkelig meget smertelig Oplevelse, men jeg forstod dog snart, at det var meget gavnligt for mig.

Derved kom jeg i den Klasse, der blev Bredstrups første Hold. Saaledes betegnede han os altid senere, fordi han havde haft os gennem alle tre Klasser. I 1895 var der meget faa Elever til Optagelse, men Stillingen ændredes lidt i 2. Klasse 1896, idet den nye Seminarielov af 1894 fastslog, at Eksamen efter den gamle Ordning sidste Gang fandt Sted i Efteraaret 1896. Dette bevirkede, at Jonstrup i Sommeren 96 fik een Elev, der tidligere havde været Elev paa Skaarup, een fra Gedved og een, der havde været Lærer et Par Aar, men ønskede at tage sin Eksamen om efter de nye Forhold. Vi blev 13 Elever i Klassen, men 14 til afsluttende Eksamen i 97 og 98, idet Lautrup Jørgensen, senere Forstander for Realskoleseminariet, fik Ministeriets Tilladelse til at gaa op til Eksamen paa Jonstrup uden at være Elev.

Men nu Systemskiftet, mærkede man noget til det? Jo, det lod ikke vente længe paa sig. Smaa Forandringer kom omgaaende. Vi fik en Læsestue, hvor Blade blev fremlagt. Til en Begyndelse var det Lærerne og Eleverne, der i Fællesskab skaffede disse Blade. Det var virkelig en Forandring. En Dør aaben ud mod den store Verden. Før den Tid saa man aldrig et Dagblad paa Jonstrup. Det betragtedes som fuldstændig Overflødighed paa Jonstrup. Men ogsaa det rent materielle gennemgik Forandring. Kostforplejningen bedredes, hvad ogsaa i meget høj Grad tiltrængtes. Smaa Skridt, hvad ogsaa giver sikrest Vandring. Men vi fik jo ogsaa nye Lærere paa Jonstrup i 1896. Fr. Johansen og cand. mag. J. J. Nielsen. Bredstrup har fortalt mig, at det hørte med til hans Opgave paa Jonstrup at meddele Hans Mortensen og Jørgen Beyerholm, at Ministeriet ventede deres Ansøgning om Afsked. » Ved passende Lejlighed, saa snart ske kan,« saaledes lød Ordene. Det var jo ingen hyggelig Sag for den unge Forstander, der jo paa alle Maader erkendte deres store Fortjeneste, selv om han naturligt ogsaa var klar over Nødvendigheden. Hans Mortensen blev den første, til hvem Bredstrup henvendte sig. Henvendelsen frugtede, idet Hans Mortensen omgaaende afleverede en Ansøgning om Afsked. Jeg var, siger Bredstrup, ikke meget varm paa at gaa til Beyerholm med Besked fra Ministeriet, men en Dag maatte Pelsen voves, og saa stilledes

Spørgsmaalet: Har Hr. Beyerholm ikke tænkt paa at søge Afsked? Svar omgaaende: Nej, jeg føler mig som en ung Mand endnu. Bredstrup: Ja, da venter man i Ministeriet at se en Afskedsansøgning. Beyerholm: Mon Tidemand fik en lignende Opfordring? Bredstrup: Derom ved jeg ikke noget,

Holdet 1898, hvoraf een, Th. Ipsen, mangler. Han er død.

Staaende fra venstre til højre: H. Larsen, F. J. Larsen, H. Jessen-Hansen, H. P. Hansen, P. V. Hansen-Friis, J. O. Kofoed, V. Nielsen. Liggende fra venstre til højre: J. P. A. Hansen, Sigurdur Jónsson, N. P. Pedersen, Pedersen-Næs, Viggo Asmussen. Af Holdet fungerer nu P. V. Hansen-Friis og H. P. Hansen.

men Ministeren tager imod paa Torsdag, saa kan der jo spørges. Beyerholm: Javel, saa tager jeg til Ministeren paa Torsdag. Dette gjorde Beyerholm. Resultat: Næste Morgen ved Morgensang afleverede Beyerholm sin Ansøgning om Afsked. Sagen har en ikke uvæsentlig Tilføjelse, siger Bredstrup. I Værløse Sogneraad spurgte man Beyerholm, hvorfor han søgte sin Afsked. Svar: Jeg er for gammel til at staa Skoleret for den Knægt dernede.

Beyerholms Arvtager blev Fr. Johansen. En Mand, der trofast stod ved Bredstrups Side og var med under hele Felttoget til Systemskiftets Gennemførelse. En Mand, som Bred-

strup gerne saa paa den Plads, som den gode Medarbejder paa Jonstrup. Forstander Bredstrup satte med Rette Hr. Johansen meget højt. Jeg har mange Gange under Hr. Johansens Undervisning følt Beundring for hans Gerning. Han var saa absolut den fødte Lærer, der i alle Henseender beherskede sine Fag, og han forenede Jernflid med stor Fvne til at faa alle med. Jeg har engang overfor Bredstrup udtrykt dette ved at sige, at efter min Mening maatte den Elev, der i Johansens Fag ikke opnaaede en tilfredsstillende Karakter, enten mangle den Begavelse, der bør fordres af en vordende Lærer i disse Fag, eller den Energi, som krævedes af en Seminarieelev. Nogen Skyld paa Hr. Johansens Side kunde ikke noteres. Jeg har ofte senere i Livet tænkt mig, at det næppe har været særligt behageligt for Fr. Johansen at overtage Jørgen Beyerholms Embede. Var det virkelig muligt at fylde den Plads? Hans Ry som Regnelærer var jo landskendt ved de Bunker af Historier, som gik om ham, men ogsaa med Rette set fra en Side. Jeg tror, man skulde tilføje meget dygtig Regnelærer for dem, som trængte mindst til ham. Men det var jo Recepten dengang: Vil du med, saa hæng paa. Systemskiftet tiltrængtes ogsaa paa dette Omraade. Jørgen Beyerholms Appel til de nye i første Matematiktime: Een Gang hørt, straks forstaaet og aldrig glemt, var jo i høj Grad vækkende, og mon ikke alle, der har været hans Elever, ved en eller anden Lejlighed har citeret ham. Men dermed har man dog ikke sagt god for den absolutte Anvendelighed. At raade Bod paa en Elevs Svaghed, at sætte ind paa denne Svagheds Afhjælpning var ikke Beyerholms stærke Side. Jeg mindes aldrig at have set Jørgen Beyerholm hjælpe en Elev, og naar Eleven maatte give op, var Truslen paa Vejen ned: De bliver aldrig dimitteret. Havde blot Halvdelen af den Tid, som Beyerholm anvendte til mere eller mindre uvedkommende Historier, været anvendt til Gennemtagelse, til virkelig faglig Undervisning, da havde mangan en Ungersvend været sparet for megen Frygt og Bæven. Beyerholm var en udmærket Lærer for de velbegavede og velforberejede Elever. Fr. Johansen blev den udmærkede Lærer for alle Elever paa Jonstrup. Han gennemførte og fastholdt Systemskiftet til sin sidste Undervisningstime. Kun vi, der op-

levede begge Systemer, ved vel til fulde, hvor stor Fortjeneste han derved har tilegnet sig i Jonstrups Historie. Den anden nye Lærer fra 1896, cand. mag. J. J. Nielsen, faldt i Traad med Systemskiftet, men hans Virksomhed paa Jonstrup blev jo kun af kortere Varighed.

I Jonstrupbogen, 17. Bind for 1940, findes følgende Bemærkning: »Gravlunds Hold fra 97 var det sidste paa Jonstrup, som maatte gennem alle Spireplagerierne«. Dette er ikke helt rigtigt. Som tidligere anført her var det Holdet fra 94, som oplevede Toppen paa dette Omraade. Hvad der skete i 95, 96 og 97 paa dette Omraade, var kun Smaatterier i Forhold til 94, og saa stærkt var 94-Holdets Indsats senere paa dette Omraade, at end ikke den unge Bredstrup i 1897 havde Anelse om, at lidt var blevet tilbage. Jeg er meget glad ved at have denne Lejlighed til at rette denne lille Misforstaaelse, og det falder saa heldigt, at netop Thorkild Gravlund i Aaret 1897 var Knejpespire hos J. P. A. Hansen og undertegnede, indtil den nye Elevbygning toges i Brug og gav Plads til Værelser ogsaa for første Klasses Elever. I Sommeren 1897 holdtes Dugildet ikke i Farum, men i Hillerød, hvortil Turen foretoges i Hestekøretøjer. Vi aflagde selvfølgelig Besøg paa Slottet og holdt om Aftenen Soldet hos en Gæstgiver. Det var faldet i min Lod at tale for Spirerne. Jeg kan selvfølgelig ikke nu huske alt, hvad jeg den Gang sagde, men jeg ved, at det gik meget godt til henimod Slutningen, hvor jeg med velberaad Hu anbragte nogle faa Bemærkninger om, at hvis der havde været et eller andet uregelmæssigt for de unge, saa var dette nu borte, og vi var alle Borgere i Samfundet. Mine Klassekammerater var sikkert meget lydhøre ved dette Punkt, da vi havde talt om Forholdet forinden. Vi var nemlig ikke klar over, om Bredstrup var ganske uvidende om de meget smaa Uregelmæssigheder, der var foregaaet, eller om han opfattede det hele som en Ubetydelighed. Ved mine sidste Bemærkninger gled en Sky over Bredstrups Ansigt paa en Maade, der absolut udelukkede enhver Fejltagelse fra min Side i Retning af hans Opfattelse af Spireplagerier. Bredstrup sagde dog intet angaaende denne Sag, men Festen fortsattes og sluttede godt. Det var en Lørdag, sent kom vi hjem, og der blev givet Tilladelse til at sove længe

om Søndagen. Det var op paa Søndag Formiddag, at jeg gik over Gaardspladsen og saa Bredstrup staa ved det aabne Vindue i sit Kontor. Forstanderen kaldte, og jeg gik naturligvis derop. Lidt benøvet har jeg sagtens været. Jeg var ukendt med en »Fattertur« i dette Ords virkelige Betydning, og jeg følte mig i Virkeligheden ikke skyldbevidst. Modtagelsen var som følger: Naa, god Morgen, Baldersbrønde, sæt Dem ned. Tak for i Gaar, det var en udmærket Tur, men jeg havde dog tænkt mig og ventet, at alt det gamle, dumme Spireplageri var forsvundet fra Jonstrup. Dermed satte Forstanderen sig i den dybe Stol, brugte Piben kraftigt og saa paa mig paa en saadan Maade, at jeg var ganske klar over, at nu var Ordet givet til mig. Jeg sagde lige ud, at der havde været lidt Sengevæltning og et og andet, som maaske nok kunde falde en ny Elev lidt for Brystet; men Spireplagerier af den tidligere Tids Art var der absolut ingen af. Jeg føjede ogsaa til, at jeg med velberaad Hu havde taget det med i min Tale, netop fordi der ikke foregik noget, som behøvede at skjules. Det er godt, Baldersbrønde, sagde Forstanderen, det var ogsaa rigtigt af Dem at tage det med, sig Deres Kammerater, at det vilde gøre mig meget ondt, om en gammel, dum Skik skulde bevaræs paa Jonstrup.

Denne Samtale med Seminariets Forstander gav mig et levende Indtryk af, at Systemskiftet var gennemført og vilde blive gennemført, hvor det endnu tiltrængtes. Hvilken Forskel fra før og nu. Det var det samme Værelse, hvori jeg første Gang mødte Seminarieforstander Tidemand, som Elev, da min Fader havde kørt mig til Seminariet og gik med mig op til Forstanderen for at betale for det første Kvartal. Der blev ikke vekslet mange Ord ved den Lejlighed, men da vi skulde gaa, tog Forstanderen mig om den ene Arm og sagde: Ja, kære, nu vil jeg gerne se Deres Ansigt, naar De gaar ud ad Døren. Min Fader var noget tunghør. Paa Trappen ned spurgte han mig, hvad det var, Forstanderen havde sagt. Jeg gentog det, og Far føjede til: Det var egentlig ikke et Ord, jeg syntes allerbedst om. Min Fader var i alle Maader en høflig Mand, og han ønskede i høj Grad, at vi Børn optraadte høfligt, men han havde ogsaa været et Aar paa Hindsholm i denne Skoles store Tid. Han mente vel, at han der havde lært Høflighed paa en noget

anden Maade. Denne i og for sig lille Oplevelsø stod for mig som noget meget betydeligt. Da jeg den Dag gik ned ad Trappen, følte jeg mig som i en ny og bedre Verden. Og denne Verden levede vi jo i hver Dag. Selve Undervisningen var jo helt anderledes i Forstanderens Timer som i de nye Læreres Timer. En Dag i en Religionstime, hvor Korsfæstelsen kom paa Tale, spurgte Forstanderen, hvem kender Grundtvigs »Paaskeliljen«. Der var ikke megen Kendskab til dette Værk, og derfor bad Bredstrup en Elev om at hente Bogen paa hans Kontor. Og saa læste Stig Bredstrup »Paaskeliljen«, saa der blev højt til Loftet og vidt til Væggene i de gamle Lokaler. Men derved glemtes jo ikke, at der var noget, som hed Eksamen. Man talte blot ikke om den tidlig og silde. Men en rigtig Formaning til Helheden eller til den enkelte paa rette Tid og Sted manglede ikke. »Der er ingen Grund til at tro, at den, som glemmer Arbejdet som Elev, vil huske det som Lærer.« »Gentagelser og noget Terperi kommer ingen god Lærer uden om«. Den Slag Udtalelser mødte os paa Jonstrup paa en saadan Maade, at vi forstod dem, og de kom til at betyde noget for os i Livet. Der var noget paa Jonstrup, der hed Juleeksamen for første Klasse, da Bredstrup kom. Den blev omgaaende afskaffet. Men den havde ogsaa udviklet sig til en Forestilling, der trodsede al sund Fornuft.

Det var en meget stor Fordel at høre til de første Hold. Den store Interesse, hvormed Stig Bredstrup fulgte hver enkelt Elev i hvert enkelt Fag, var vel nok saa stærk, at den ikke helt kunde fastholdes under et langt Livs Virke. Jeg var tilfældig en Gang paa Jonstrup under ældste Klasses Afgangseksamen i Dansk. Jeg sad hos Forstanderen paa Kontoret, da Censor kom med Karaktererne til Protokollen. Da Censor var gaaet, sagde Bredstrup til mig: Hvis nogen i Deres Tid havde sagt mig, at dette engang skulde blive noget dagligt for mig, havde jeg stærkt protesteret. Jeg forstod saa udmærket Forstanderen, men jeg forstod ogsaa, hvilken Lykke det var for os at have ham som Forstander i hans helt unge Dage. Ja, alle vi fra 1898 var ganske enige i, at hans Timer for os havde været af den Beskaffenhed, at vi gerne tog dem om igen, hvis ikke noget helt andet var Maalet for dem, og Maalet var jo netop Afslut-

ning, og vor Vej gik udad til Livet i Skolens Tjeneste. Men vi ønskede at sige Forstanderen dette, og det blev igen mig, som fik Opgaven tildelt. Jeg var meget glad ved dette, men der var ogsaa her noget, som jeg var klar over havde sine Vanskeligheder. Det var Kostforplejningen. Trods de gennemførte Forbedringer var der ikke Tilfredshed, og vi var klar over, at der aldrig vilde blive det. Vi havde ofte talt om, at det var nødvendigt at faa dette sagt til Bredstrup. Da vi den sidste Dag gik rundt og tog Afsked med Jonstrup, formede det sig saaledes, at Forstanderen traf os samlede paa ældste Holds Klasseværelse, og Bredstrup sagde da, at det kunde være morsomt endnu en Gang at se os paa vore Pladser. Vi indtog naturligvis vore Pladser og Forstanderen sin paa Katederet. Saa følte jeg, at Tiden var inde, og tror, det lykkedes mig at udtrykke vor store Glæde over Systemskiftet, men jeg maatte jo slutte med, at vi 13 ogsaa var af den Opfattelse, at det ikke blev helt godt med Jonstrup, før der fandtes en Ordning, saa Eleverne kunde tage deres Kost efter frit Valg. Virkningerne af denne Udtalelse var den samme mørke Sky over Bredstrups Ansigt som i sin Tid ved Dugildet i Hillerød, men Forstanderen sagde intet. Vi var klar over, at vi krydsede Forstanderens Planer. Det er vist ganske sikkert, at Bredstrup paa det Tidspunkt mente at kunne bevare den gamle Tilstand paa Jonstrup. Det gik jo anderledes. Det har sikkert været en haard Tid for Forstanderen, da »Oprøret« kom. Men ogsaa den Del af Systemskiftet kunde han tage. Da jeg et Par Aar efter den nuværende Ordnings Indførelse var paa Jonstrup, sagde Bredstrup om dette: Ja, saa kom vi bort fra Kostforplejningen og Kaserne-systemet, og det var vel ogsaa det bedste. Der var ingen Bitterhed at mærke, der var snarere et Stænk af Lune i Ordene. Bredstrup var jo helt igennem en Mand, som var modtagelig for Grunde, naar der var den rette Bund i saadanne. Een af de tretten, som nu ikke er mere, følte det som en stor Svaghed, at vi ikke satte stærkere ind paa Løsningen af Kostspørgsmaalet. Jeg tror dog, at vi virkede mere paa dette Omraade, end det saa ud til. To af os aftjente i 1900 vor Værnepligt ved Ingeniørregimentet, hvor der netop det Aar indførtes Kostforplejning. Vi aflagde i Sommeren 1900 Besøg paa Jonstrup, og

Forstanderen spurgte os om, hvorledes Maden var. Vi kunde med god Samvittighed sige, at den var betydelig bedre, end den i vor Tid havde været paa Jonstrup. Jeg har god Grund til at tro, at den Slags Paavirkninger ikke gik spurløst hen over Stig Bredstrup.

Jo, det var et Systemskifte, der holdt det, der viste sig for mig den Oktoberdag i 1895. Æren herfor er naturligvis ikke alene Bredstrups, men tilfalder ogsaa hele den Stab af dygtige Lærere, som blev hans Medarbejdere. Nu har alle Systemskiftets Mænd nedlagt deres Vandringsstav med Undtagelse af Fr. Johansen, der uden Forklejnelse af nogen anden maa betegnes som den betydeligste. Var Bredstrup Manden, der gerne tog Kampen op for Jonstrups Ære og Anseelse i Troskab mod Seminariets høje Traditioner, saa ved alle Jonstruppere, at dette i lige saa høj Grad gælder om Johansen. Men Bredstrup var nu en Gang Seminariets Forstander, og engang, naar Tiden er inde, vil der sikkert skrives et Stykke Jonstrups Historie med Titlen: Stig Bredstrups Jonstrup. Jeg vil tro, at et vigtigt Kapitel heri bliver Bredstrups Dimissionstaler. Vi, der stod paa Overgangen fra det gamle til det nye Jonstrup, maatte jo savne de smukke ydre Rammer, der senere skaffedes for Festlighed paa Jonstrup. Vi samledes til Afsked paa Orgelklassen, og det var kun Seminariets Elever og Lærere. Bredstrups Tale havde sit Udspring i Billedet af Sædemanden, der hang i Lokalet. Jeg vil tro, at ingen af os 13, til hvem der taltes, vil glemme denne sidste Henvendelse til os. Jeg har ikke saa faa Gange senere været til Dimissionsfester paa Jonstrup. Jeg har hver Gang haft Indtryk af, at der var en stigende Linje at følge hos Bredstrup. Jeg har taget det som Udtryk for, at Stig Bredstrups Kærlighed til Jonstrup og dets Elever, trods de Skuffelser og Sorger, som ogsaa han maatte møde, var lige stor paa hans første og sidste Dag paa Jonstrup.

H. P. Hansen.

ZAKARIAS NIELSEN

Det er ikke noget stort Bidrag, den danske Lærerstand har ydet til Litteraturen. Blandt de faa Forfattere, der kan nævnes, er Zakarias Nielsen vel den betydeligste. For Jonstrup har han den særlige Interesse, at han fik sin Uddannelse til Lærergeneringen her, og da det i 1944 var hans Hundredaarsdag, vil Aarbogen mindes ham som en af Jonstrups gode Sønner.

Han er født 5. Juni 1844 i Øster Stillinge ved Slagelse, hvor hans Fader var Smed. Han blev døbt Jens Peter Zakarias, men blev i sin Opvækst altid kaldt ved de to første Navne; det var først paa Seminariet, han kaldte sig med det sjældnere og mere særprægede Zakarias. Han maatte tidlig hjælpe til i Smedjen og viste sig at have praktisk Haandelag. Hele sit Liv var han dygtig til manuelt Arbejde. Han var musikalsk og lærte allerede som Barn at spille Violin, saa han som halvvoksen kunde spille til Dans ved Bøndergilderne. Nogen større Trang til at blive Lærer havde han vist egentlig ikke, men gennem sit Bekendtskab med Landsbylæreren fik han Lyst til at læse og lære noget mere, og den nemmeste Vej dengang for et Landsbybarn var at komme paa et Seminarium. Det maa dog bemærkes, at hans Morfar var Lærer, dimitteret fra Jonstrup i Aarhundredets Begyndelse, saa at der paa den Maade var en Tilknytning.

1860 meldte han sig til Optagelsesprøve paa Jonstrup. Han skriver herom: »Da vi naaede Maaløv Bakke og saa ned over det dejlige Dalstrøg, der laa udbredt for os, de mange klosterlignende Bygninger, Møllen, de frodige Lunde og Haver, Søndersøen, der lyste i Baggrunden — ja, da tog mit Hjerte til at banke i dyb Betagethed. At leve her maatte være at leve i et Eden«. Den sidste Aften efter Prøven var han med de andre ude i Skoven, hvor han for første Gang i sit Liv hørte Natter-

ZAKARIAS NIELSEN

galen, saadan som mange Jonstruppere siden har hørt den i de lyse Majnætter.

Han giver nu en Skildring af det daglige Liv paa Seminariet, som »laa gemt i Stilhed«, dengang vel endnu mere end nu. »Her færdedes en Skare unge Mennesker, der sad og svedte over Dogmatikkens, Pædagogikkens, Metodikkens og en Mængde andre Videnskabers Vanskeligheder, indtil den store Malmklokke kaldte dem ind til Middagsbordet. Livet gik i Reglen retlinet og støt; men det unge Blod kunde dog bruse op, naar Flæsket havde en anden Lugt, end Flæsk bør have. Saa kunde det ske, at Forstanderen, den lille Professor Jensen, kom farende i sin lange Frakke og i Hidsighed kylede sin lodne Hue hen ad Gulvet. Om Eftermiddagen sad Eleverne med deres lange Piber

enten i deres smaa Kamre eller i de dejlige med Jasminduft fyldte Anlæg og læste — eller drømte, mens Orglet tonede gennem de aabne Vinduer og Sangrøster lød fra alle Kroge. Og om Aftenen paa de luftige Sovesale gik det løs med Historier og Vittigheder, indtil Øjnene lukkede sig i tryk Søvn. Man hjalp hinanden med Lektierne, stoppede af hinandens Tobakspung, gned Kejtethed og Uvaner af hinanden med Vittigheder og godmodig Spot.«

Zakarias Nielsen kender den jonstrupske Terminologi; han taler om at »ræve« og at »støvle« (derimod ikke »fjamse«!). Han omtaler heller ikke den senere noksom bekendte »Spirepanik«, som dog vel har eksisteret allerede i hans Tid. Det er ogsaa mærkeligt, at han intetsteds i sine Erindringer kalder Professor Jensen »Fatter«, skønt denne Betegnelse virkelig er blevet brugt om Forstanderen siden Aarhundredets Midte. Han skildrer ham i øvrigt med Sympati som en noget stiv og tør, men pligtopfyldende Mand, streng i sine Fordringer baade til sig selv og andre. »Andenlæreren« var dengang Prof. H. N. Clausens Søn, den senere Biskop i Aarhus Joh. Clausen. Han havde i Timerne ondt ved at skjule sin Animositet overfor Grundtvig, Faderens gamle Modstander. Det var i Grundtvigianismens Opgangstid, mange af Eleverne var hjemmefra paavirket af den og optog derfor en Diskussion, der endda kunde fortsættes mellem dem selv indbyrdes efter Timerne, endog om Aftenen i Mørke paa Sovesalen, indtil Sovesalsinspektøren Beyerholm myndigt paabød Stilhed. Mindre forstaaeligt er det, at ogsaa Striden mellem Baggesen og Oehlen-schläger kunde sætte Sindene i Bevægelse. I vore Dage virker denne litterære Fejde ikke ophidsende. Af de andre Lærere omtaler Z. N. med Beundring og Varme Musiklæreren Carl Mortensen; den fælles Kærlighed til Musikken forenede dem. Derimod undrer det, at han kun lige nævner »den dygtige Botaniker Hans Mortensen« og »Regnemesteren Beyerholm«. Naar man tænker paa det Hav af Anekdoter, der verserer især om den sidste, maa hans Karakteristik siges at være noget mager. Har Z. N. virkelig manglet Sans for disse to originale Personligheder, eller var han maaske for artig til at skrive om dem?

I Juni 1863 naaede han til Dimissionen. Iført Kjole og høj

Hat vandrede Dimittenderne rundt og lod sig beskue og beundre først og fremmest af Kammeraterne, men ogsaa af Seminariets unge Damer, der — som han skriver — »skulde have den Sorg at se os forsvinde og aldrig, aldrig mere ved Ballerne skulde føle Trykket af vore Arme om deres Midier«. Selv følte Dimittenderne ingen Sorg; de tænkte kun paa, at nu var de færdige, og de drog bort under Hurraraab; men da de fra Toppen af Bakken saa tilbage over Jonstrup og tre Aars Ungdomsliv, blev de alligevel tavse.

Nu fulgte, hvad han kaldte sin »Storm- og Trængselstid«. Han fik Plads paa en Herregaard som Huslærer for to raske, men noget udisciplinerede Drengene. Det gik kun saa som saa; han befandt sig ikke videre godt ved det og følte sig meget ensom. Ved de store Jagtmiddage sad han vel med til Bords, men paa nederste Plads, ingen talte til ham; en Huslærer, tilmed Seminarist, var mindre end intet. Efter et Aars Forløb fik han Ansættelse som Lærer i Nejlinge i Frederiksborg Amt og Organist i Helsing og Valby Kirker. Skolen var en Del forsømt, men Børnene var nemme at have med at gøre. Det værste var Kirketjenesten. »For mig, der var sart og svagelig, var det lige drøjt nok at spanke af Sted i Regn og Snefog om Morgenen til Valby Kirke en halv Mils Vej fra min Bolig, om Vinteren ofte i Sne til Knæerne, og saa sidde i den fugtige og iskolde Kirke og spille Salmer, derefter køre en halv Mil med Provsten til Helsing, spille ved en ny Gudstjeneste og først da spadsere tilbage til Hjemmet«. Han siger, at om ham gjaldt det: i seks Dage skal du gøre din Gerning og paa den syvende slide dobbelt! Der er ingen Tvivl om, at Grunden her blev lagt til den Hals- og Ørelidelse, som efterhaanden kom til at plage ham og til sidst gjorde ham næsten døv og tvang ham til at tage sin Afsked i en forholdsvis ung Alder.

Han var imidlertid blevet forlovet med Søsteren til en af hans Seminariekammerater, Egertha Hoffmann, og da han nu trods smaa Indtægter dog havde en fast Stilling, giftede han sig. Hans unge Hustru dannede med sit friske Sind en gavnlig Modvægt mod hans tungere, mere følsomme og drømmende Natur. Hans Sind var tilmed uligevægtigt; allerede i Seminarietiden havde han Anfald af Depression, vekslende med overstadig

Lystighed. Hertil kom nu noget særligt. Der gik paa den Tid over Egnen en pietistisk præget Vækkelsesbølge, som han blev grebet af. Hans Svoger sagde: »Jeg kan ikke lide, at du er blevet et Hængehoved«, men saa for han op i Vrede og talte om »Verdensbørnenes Syndesøvn«. Det endte med en Nervekrise, som han dog kom uskadt igennem, dels som Følge af hans Kones rolige og forstaaende Paavirkning, dels fordi han netop paa denne Tid lærte en anden og sundere kristelig Forkyndelse at kende. Det var hos Hostrup, der var Præst i Hillerød. Zakarias Nielsen blev vel aldrig, hvad man har kaldt »Grundtvigianer«, men han kom efterhaanden det grundtvigske Livssyn nær.

Heroppe i Nordsjælland stiftede han Bekendskab med en særlig Slags Folk, nemlig Kulsvierne i Nordsjællands store Skove. Han siger: »Det kunde hænde, at jeg en Aftenstund slog mig ned hos en Flok snakkende Mennesker ved en rygende Kulmile og, mens Selskabet sad i en Slags bengalsk Belysning af Maaneskin og røde Flammer, fik lokket en og anden gammel Historie frem — om Jens Omgangs snilde Vildttyverier, om de store St. Hansfester i Tisvilde o. s. v.« Det er Minderne herom, der ligger bag ved hans Fortælling »Kulsviere« fra 1893.

Saa glad han end var for at bo i denne skønne skovrige Egn, saa maatte han dog tænke paa en Forandring; Indtægterne var for smaa nu, da han havde stiftet Familie. Han fik saa 1868 et andet Lærerembede i Herstedvester ved Taastrup. Det var en Overgang at komme til det flade Hedeland og til en Skole uden Disciplin, uden ordentlige Undervisningsmidler, og hvor hele Skoleordningen var uhyre gammeldags. Befolkningens Interesser var væsentlig Mælkehandel og Torvepriser. Han søgte at skabe lidt mere Liv og Almensans ved Aftenmøder paa Skolen med Sang og Oplæsning af Digterværker, ogsaa Foredrag om sociale Spørgsmaal. Det vakte nu ikke ubetinget Bifald hos de store Gaardejere, naar han talte om, at Arbejderløningerne burde forbedres. En af dem sagde til ham: »De maa skam ikke staa og præke Socialisme for Sognets Folk«, og han fik fra Sogneraadet en Henstilling om at »entholde sig« fra offentlige Møder i Skolen. Da den Vej altsaa var spærret, fik han

oprettet en lille Folkebogsamling og en Læseforening, omend under stadig skjult Modstand fra Autoriteternes Side. Ogsaa hans Forhold i Skolen kritiserede man. Da han søgte at komme bort fra det tilvante Terperi og faa en lettere og friere Aand ind i Undervisningen, blev man fornærmet og klagede over, at Børnene ikke lærte noget.

Han havde tidlig syslet med Poesi og blandt andet skrevet en Del Digte. Nu traf han Kaalund, der var Overlærer ved Fængslet i Vridsløse, og Chr. Richardt, som var Forstander paa Højskolen i Tune. »De gennemsaa mine Vers, rystede nu og da paa Hovedet og sagde mig blide Sandheder, der sved, men gav mig ogsaa af og til et opmuntrende Ord«. Fra denne Tid stammer et af hans mest kendte Digte, »Et Møde«, om Drenge, der bryder ind for at stjæle hos en Kunstmaler, men standser foran et Billede af Moderen og hendes Hytte. Det var nu ikke blot Digting, hvortil han anvendte sin Tid uden for Skolen; hele den nye Tid i Halvfjerdserne optog ham i højeste Grad. Han siger derom: »Ingen kunde være mere optaget af Tidsrøret end jeg. Al den Tid, der levnedes mig fra min daglige Gerning, anvendte jeg til Læsning af nye Digterværker og Stridsskrifter, ogsaa til Deltagelse i Møder i Hovedstaden og paa Landet, Besøg paa Højskoler — altid var jeg paa Færde«. Han var aandeligt vaagen overfor alle de nye Ideer, og han fik Lyst til at behandle dem digterisk. Han havde jo allerede forsøgt sig som Lyriker og nu og da skrevet en Novelle til et Ugeblad; nu vilde han give et Samfundsbillede i større Format og samtidig udvide Synskredsen. »Jeg tør hævde mig Æren for, at jeg er den første, der optog den nye Tids Brydninger i Landsbyen til digterisk Behandling«. Han gaar derved ud over den saakaldte »Skolelærerlitteratur« (Anton Nielsen, Thyregod), som var hans Udgangspunkt. Han indskrænker sig heller ikke til Landsbyen; ogsaa Stationsbyen med dens mere forskelligartede Mennesketyper bliver Skueplads for hans Fortællinger, til sidst endogsaa Hovedstaden (»Maagen«). Fra Herstedvester stammer de to større Fortællinger »Nye Tider« (senere dramatiseret, opført paa Folketeatret) og »Gamle Vaner«, hvis Titler netop udtrykker den Brydning, som Zak. Nielsen vil skildre. I den første er den brave og djærve gamle Skolelærer

Lystrup Repræsentant for det hævdvundne, den unge Bondekarl Knud, hans kæreste Discipel, for de »nye Tider« med Højskolen, politisk Røre, Skyttesag o. s. v. Forfatteren forstaar de gamle, men han holder med de unge. I den anden Bog er det navnlig en enkelt Persons Udvikling fra det vedtægtsmæssige til det personligt tilegnede, som han vil tegne. Den unge Præst Anton Pram er set dels i Forhold til sin fromme Hustru Karen, dels til Ungdomsvennen, den radikale Læge Dr. Heller; gennem en Konflikt mellem disse tre modnes Præsten til en personlig Kristendom. Det siges at have vakt Modstand i gejstlige Kredse, at Præsten var gjort til Genstand for Kritik.

Efterhaanden følte Zak. Nielsen sig mere og mere utilfreds i Herstedvester. Han kom aldrig rigtig i Kontakt med Befolkningen, og hans Halslidelse og Tunghørighed gjorde ham efterhaanden Arbejdet i Skolen næsten umuligt. I 1884 fik han saa efter Ansøgning bevilget Afsked med Pension og flyttede til København. Her blev hans Hustru syg og døde et Par Aar efter. Allerede mens han levede, var han begyndt paa en Fortælling, til hvis Hovedperson han til en vis Grad havde benyttet hende som Model, selv om de ydre Forhold var helt forskellige. Nu, under Indtrykket af Sorgen og i Mindet om hende tog han igen fat paa Bogen, som udkom 1889. Det var »Maagen«, hans mest kendte og yndede Fortælling. »Maagen« er den unge Pige Helene, der trods sin Sympati for Barndomsvennen, den tunge, lidt bondeagtige Thomas, dog føler sig mere tiltrukket af den finere og mere kultiverede Hans Bøje og bliver gift med ham. Ægteskabet begynder lykkeligt, men Bøjes ustabile Karakter og irreligiøse Livsindstilling gør, at det i Længden bliver en Skuffelse for Helene, som heller ikke finder Behag i deres radikale Omgangskreds. Økonomisk gaar det ogsaa ned ad Bakke for dem, og da Bøjes gamle Brystsye blusser op og hindrer ham i at arbejde, kommer de i ligefrem Nød, og Helene maa kæmpe for at holde Hjemmet oppe, som hun før har kæmpet for sit kristelige Livssyn. Hendes Mand dør, og hun vender tilbage til sit Udgangspunkt, Barndomshjemmet, hvor hun atter træffer Thomas. Man venter næsten, at den trofaste Thomas, der har været lige ved at gaa i Hundene af Sorg over, at Helene svigtede ham, nu skal belønnes med at blive gift med

hende. Det sker dog ikke; Helene bliver syg og dør, og Thomas siger til den døde: »Du rene, stærke, stille Maage!« Denne Betegnelse hentyder til et Billede, der flere Gange er fremme i Bogen: Maagen, der mod Stormen kæmper sig tilbage til Ky- sten, som den fløj ud fra.

Sorgen over Tabet af Egertha tog haardt paa Zak. Nielsen, og da hans ældste Datter blev gift, følte han sig meget ensom. Efter nogle Aars Forløb giftede han sig igen, denne Gang med en Barndomsveninde af Egertha, der tilmed var Enke efter hendes Broder. Samtidig flyttede han fra Frederiksberg til Charlottenlund, hvor han havde købt en lille Villa. Her levede han et lykkeligt og harmonisk Liv. Det var, som om han i sit andet Ægteskab oplevede en ny Ungdom; der kom atter Glæde og Kraft over hans Liv, kun hans tiltagende Tunghørighed hemmede ham meget. Han nød ogsaa nu en ikke ringe Anerkendelse som Forfatter, og hans Bøger solgtes godt og vandt Yndest navnlig i mere folkelige Kredse. Han skrev i disse Aar en hel Del større og mindre Fortællinger af noget forskellig Værdi. En Tid redigerede han »Wisbechs Almanak«; da han i sin Naivitet bad Bjørnson om et Bidrag, afviste denne ham barsk; Bjørnson skrev ikke for Almanakker! Men netop her passede Zak. Nielsen egentlig godt. Det vilde føre for vidt at opregne alle hans Romaner og Fortællinger; kun to fra hans senere Tid skal her nævnes, »Den store Magt« (1898) og »Kilderne« (1900). Den »store Magt« er dels den Personlighedens Kraft, som udgaar fra den syge Fru Bang, der fra sit Sygeleje behersker sine Omgivelser, dels (og især) den sønlige Pligtfølelse, der faar den unge Jørgen Bang til at svigte den unge Pige, han elsker, og gøre et rigt Parti for at redde sin Fader og hele Familien fra Skam og Vanære. Her er jo for Resten virkelig et »Problem«, i hvis Løsning Læserne muligvis vil være uenig med Forfatteren. I den anden Roman føler den mandlige Hovedperson baade gennem Slægtstradition og af egen Tilbøjelighed Kald til at gaa som Missionær til Indien, men holdes tilbage af Hensynet til sin noget overfladiske Hustru. Gennem forskellige Prøvelser (et døvstumt Barn) modnes og udvikles hun, og da hendes Mand dør, tager hun den Gerning op, som han maatte lade ligge.

Som nævnt blev Zak. Nielsen en kendt Forfatter med en omfattende Produktion; han hædredes med Professortitlen og fik Forfatterunderstøttelse paa Finansloven. Han døde 1922. Hans Bøger kan endnu læses, men virker gammeldags. I Seminarsiets Eksemplarer kan man vel finde tidligere Generationers Begejstring udtrykt gennem tilskrevne Bemærkninger som disse: en glimrende Bog, udmærkede Karakterskildringer, Bogen er højt hævet over al Kritik, gid vi havde mange af den Slags Præster og Kvinder! o. s. v., men denne stærke Ros kan vi ikke være med til. Han kan fortælle underholdende, og det er naturligvis al Ære værd, at han fra kristelig Side ogsaa efter Tidens Løsen vil sætte Problemer under Debat, men han magter det ikke rigtigt. Baade hans Problemstillen og hans Personskildring virker naiv. Det er dog ikke alene det, at han tilhører en svunden Tid, der gør det; han er jo samtidig med Realismens store Mænd, og ved Siden af dem bliver han som Digterpersonlighed af mindre Format. Vilhelm Andersen siger om ham: »Kunstnerisk holder han fuldt vel Maal med Schandorph, ikke med Pontoppidan. Men hans Overvinder var Jakob Knudsen, som øste af dybere Kilder, end Fladlandssindet kunde række«. Denne Dom træffer vistnok lige i Centrum.

O. Kejser.

VICESKOLEDIREKTØR
ARILD SØRENSEN

1862—1945

Lars Arild Sørensen var født i Radsted paa Lolland den 19. Juni 1862. Han var en Gaardmandssøn, hans Fader hed Søren Pedersen Ebbe, medens Navnet Arild var en Arv fra hans mødrene Slægt. Arild Sørensen blev Elev paa Jonstrup Seminarium og dimitteredes 1882 derfra efter treaarigt Ophold med Karakteren »Udmærket duelig«. Han gjorde dengang sit Seminarium Ære og blev da ogsaa siden blandt dets bedste Sønner.

Hans første Lærervirksomhed faldt i Helsingør. 1886 blev Arild Sørensen knyttet til Københavns Skolevæsen, hvor hans

Livsgerning faldt, idet han virkede her i 46 Aar. Hans betydelige Evner førte ham ved en Række Udnævnelser op til Skoleadministrationens højeste Stillinger. Ved Skolen i Oehlen-schlägersgade i et fattigt Kvarter paa Vesterbro faldt hans første Virksomhed. 1903 forfremmedes han til Viceinspektør ved Skolen i Hans Tavsgade; 1906 udnævntes han til Skoleinspektør ved Skolen i Østrigsgade, og endelig udnævntes han i 1916 til Viceskoledirektør, i hvilken Stilling han kom til at virke, til han i 1932 faldt for Aldersgrænsen.

Arild Sørensens Navn var kendt Landet over som Medudgiver af Læsebogen »Børnenes danske Læsebog«. Den udkom 1903 og har siden oplevet 21 Oplag. Den var en heldig Afløser af Halvfemsernes Læsebøger; den blev virkelig »Børnenes« Læsebog og hævdede sig mange Aar uden Konkurrence i den københavnske Kommuneskole, ligesom den ogsaa blev brugt mange Steder uden for København. En anden Indsats af pædagogisk Art var Arild Sørensens Medvirken ved Omarbejdelsen af Halvfemsernes Læseplan for Skolen; han havde Sæde i en Kommission af 5 Lærere, som var valgt til at bistaa Skoledirektionen med dette Arbejde, som resulterede i Undervisningsplanen af 1907.

Arild Sørensens betydeligste Evne var hans administrative Dygtighed. Han havde beklædt de forskellige Stillinger inden for Skolen og var derfor en erfaren Mand, da han indtraadte i Skoledirektionen. Han var en rolig, klog og retsindig Leder af de Styrelsesgrene, som var ham betroet. Gennem sine Besøg som tilsynsførende i Skolerne havde han et udstrakt Kendskab til Skolens Personale, og som tilsynsførende var han human, forstaaende og hjælpsom. Han arbejdede for Skolens sunde og rolige Udvikling. De nye Tanker inden for Skolen modtog han med nogen Reservation, indtil de havde vist deres Værdi; det støtte prøvede Arbejde havde hans Tillid. Skolegangen til Kl. 6, som Københavns Skoler før maatte lide under, var han ivrig for at afskaffe, og det lykkedes da ogsaa i hans Funktionstid at naa til Lukning Kl. 4.

Ved Arild Sørensens Afgang fra Skolevæsenet overrakte Lærerstanden ham en Adresse, der gav Udtryk for den Tak og Anerkendelse, man skyldte ham. Offentlig Anerkendelse fik

Vicedirektøren 1923 i Form af Ridderkorset, og ved sin Afgang udnævntes han til Dannebrogsmænd.

Arild Sørensen havde mange Venner indenfor Lærerstanden og ikke uden Grund; thi han var trofast i sit Venskab. Sine første Kolleger glemte han aldrig; han var gennem mange Aar en stadig Gæst ved deres Sammenkomster. Han havde en særlig Evne til at fremme Sammenhold og Kammeratskab ved Skolerne, hvor han virkede; han var en Mand med megen Vitalitet og selskabelig Evne, der bidrog til Sammenholdet. Hans Hustru, Ellen, født Holm, en Officersdatter fra Helsingør, var ikke blot en trofast Hustru, der sammen med ham skabte et Hjem præget af Kultur og Hygge, men hun var ogsaa ved sin Interesse for de Mennesker, han færdedes iblandt, meget afholdt blandt hans Kolleger. Hans Hustru overlever ham ved hans Død.

Efter sin Afgang fra Skolevæsenet var Arild Sørensen stadig levende interesseret i Skolevæsenets Trivsel og Udvikling. Hans sidste Leveaar var præget af nogen legemlig Svaghed; han var dog rask og rørig endnu sin sidste Levedag; da afgik han pludselig ved en stille Død den 29. Januar. Ved hans Begravelse var et talrigt Følge af den Skoles Folk, hvis Leder han var, et synligt Bevis paa Standens Anerkendelse af hans Virke. Og Lærerstandens Blad skrev ved hans Død: »Som den helstøbte og fornemme Personlighed, han var, vil han blive husket, og hans Minde vil blive bevaret og holdt i Ære ved den københavnske Skole.«

J. P. Søgaard.

AARSMØDET 1944

Paa Grund af Forholdene kunde Aarsmødet paa Kongens Fødselsdag ikke afholdes paa Jonstrup. Det afholdtes i Stedet paa Klostervængets Skole i København, hvor Skoleinspektør K. J. Blomquist var Vært. Under de urolige Forhold var kun ca. 35 Medlemmer mødt frem, og Seminarielærer Johs. Reiff, der havde lovet at holde et Foredrag, blev forhindret i at komme, da han samme Dag maatte rykke ud af sit Hjem. Formanden mindedes de siden sidste Aarsmøde 1942 døde Styrelsesmedlemmer, Aug. Lerche og P. Andersen samt Fru Hauch, og udbragte et Leve for Kongen, hvorefter han aflagde en kort Beretning og bød den nye Redaktør velkommen og præsenterede det nye Elevmedlem i Styrelsen, Bremholm. Viktor Pedersen takkede for den Tillid, Styrelsen havde vist ham ved at vælge ham til Redaktør, og trak nogle Hovedlinier op for Redaktionen af Aarbogen.

Ved det paafølgende Valg valgtes Skoleinspektør E. Gehl enstemmigt i Stedet for fhv. Seminarielærer Fr. Johansen, der af Helbredshensyn ønskede at fratræde. Jørgen Hegelund og Viggo Bitsch genvalgtes med henholdsvis 29 og 24 Stemmer; Overlærer H. P. Hansen fik 19 Stemmer. Styrelsesmedlemmer er derefter for København og Omegn: Skoleinspektør E. Gehl og Kommuelærerne Wilh. Thomsen og Viktor Pedersen, for det øvrige Land: Førstelærer Jørgen Hegelund og Kantor Viggo Bitsch, samt for Seminarielærerne O. Kejser og for Eleverne Bremholm. — Styrelsen fik Forsamlingens Tilslutning til en Kontingentforhøjelse fra 3 til 4 Kr.

Ved det paafølgende Kaffebord talte Kantor Viggo Bitsch om Jonstrupsprog, et fornøjeligt Causeri, der vakte muntre Minder, især hos de midaldrende Aargange. Derefter fortalte Seminarielærer Lindberg paa Forsamlingens Opfordring om de sidste Maaneders Begivenheder paa Jonstrup og gjorde Rede for, hvorledes Seminariet havde indrettet sig i Ballerup.

SEMINARIETS FLYTNING

Om Begivenhederne paa Jonstrup og Flytningen til Ballerup, som har gjort saa dybt Indtryk paa os alle, vil Aarbogen, naar Forholdene muliggør det, bringe en Artikel af Seminarieforsøger Georg Christensen.

Fortsat fra Bind 21.

Jul var der ogsaa Bal, og en Gang i Vinterens Løb var der Bal hos Kna-sten og Frk. Bilde.

Baldersbrønde. — Naar flere Ele-ver i en Klasse hed f. Eks. Hansen, benævnedes de undertiden med de-res Bynavn. Saaledes Baldersbrønde. E. L. kaldte vedkommende Elev Bal-dersbrøndes Broder, fordi han tidli-gere havde haft Elevens Broder (Ja, han var en meget flink Elev!). Klas-sen indrettede sig derefter. Men en Dag kom E. L. til at sige Ballerup i Stedet for, hvilket man ogsaa imøde-kom beredvilligt. (Selv om E. L. ikke led denne Benævnelse, fandt han sig dog deri uden Indsigelse).

Barbiksen. — Benævnelse paa Bar-beren.

Batteri. — Benævnelse paa Hus-assisterne, f. Eks. Fusbatteriet, Voddenbatteriet o. s. v. Var de paa-gældende kraftige, hed det: et Par ordentlige Batterier. Om Oprindelsen til Udtrykket kan kun gættes. Batte-rier kan skyde. (Visse nøjsomme Elever saa oplivede ud, naar der i Fysiktimen taltes om elektriske Bat-terier).

Bede. — En kedelig Fyr, der ikke kunde være med til Morskab. For-stærket: en væmmelig Bede, en Møg-bede.

Bemærkning, skarp. — En af de mest pligtopfyldende Elever, der og-saa med Trofasthed bevarede sit sjællandske Maal, fik en Dag ufor-varende og uforskyldt en Fustur. Da det var sket, kunde Manden ikke lade være at prale af det: Jeg fik en skarp Bemærkning (med Stød). og i lang Tid blev der spurgt til Begivenheden for at fremkalde dette Udtryk. Brugtes senere om en Over-haling, den sjællandske Udtale bi-beholdtes.

Bihovedet. — Vinteraftener kunde man se E. L.s karakteristiske Isse belyst af Læselampens Skær, naar man gik over Gaarden. Ligesom man paa japanske Billeder ofte ser Fusi-jamas kegleformede Profil, vil man i Datidens Jonstrup - Papirer ofte finde et standardiseret Rids af den kendte Hjerneskal.

Biks. — 1. Købmandens Butik, der dog oftere kaldtes Shop'en. 2. En Tid uofficielt Navn paa den, der skrivel dette. Det hændte, at en af Læ-rerne ved en Fortalelse kom til at udtale mit Navn galt, og en Tid blev det da Skik at efterligne denne Ud-tale, vel at mærke, naar jeg var uden for Hørevidde, saa megen Respekt havde man i sin Klasse.

Bille. — En Borger, der spiste i Frk. Bildes Pensionat. Benævnelsen burde sagtens skrives Bilde, men de fleste Klasseblade skriver Bille.

Blame. — Eller Blama, Blamation. En uheldig Præstation paa Klassen. At blamere sig = støvle. Blamatør en, der tit blamerede sig — og om en Fyr, der var uheldig. Tillægsord: blamatisk — en blamatisk Stil.

Boghandler. — En eller to Elever havde Udsalg af Skrivemateriale, Stilebøger, Tegnepapir o. s. v. Ogsaa Bogjøde. Undertiden gjorde Priserne Navnet forsvarligt.

Bomben. — Et almindeligt Navn paa et Klasseblad.

Borgen. — Jonstrup, mest i Betydningen Hjem for Borgens Sønne-skare. I Taler særlig »Den gamle Borg«.

Borger, den gamle. — Jonstrups Nationalsang. R. C. Mortensen anta-ger, at Vers 1 er skrevet ca. 1850. Forfatteren ukendt. De øvrige Vers er af Erik Bøgh fra ca. 1890. Melo-dien udsat for Mandskor af Carl

Mortensen. Se Viggo Danø S. 30 og Jonstrupbogen XV.

Her frem du Borgens Sønneskare,
frem til lystig Kamp og Strid.
Med Sangens Magt vi vil forsvare
hvert Minut af Glædens Tid.
Med Sang og Klang ad Vejen drager
vi frem,
al Trang, al Tvang, al Tyngsel jager
vi hjem,
og for vort unge Mod al Mulm skal
fly,
og Sejersangen runge højt i Sky.

Vi ser saa grant, vi ser saa gerne,
snart vi Alvorstiden naar,
men netop derfor vil vi værne
med vor Sang om Livets Vaar.
Med Sang og Klang — — — —

Og naar engang herfra vi drage
ud i Verdens Larm og Strid,
vi Mindet kalde vil tilbage
om vor glade Ungdoms Tid.
Med Sang og Klang — — — —

Borgerforeningen. — Alle Jonstrup-
pere var Medlemmer af Borgerfor-
eningen. Ved Borgermøder holdtes
Foredrag og Diskussioner.

Borgerkoret. — De Elever, der ikke
havde Sang eller Musik med, blev
automatisk indrullet i Borgerkoret.
Ved sjældne Lejligheder sang de, og
Dirigenten gik ud fra det høje bø.

Borgskriver. — En af de flinkeste
Stilister i ældste Klasse blev udnævnt
til Borgskriver, og i Borgbogen be-
rettede han paa Prosa eller Vers om
Aarets Hændelser.

Brandmandskabet. — Til Betjening
af Seminariets Sprøjte var udtaget
16 Mand. Den aarlige Sprøjteprøve
gav Mandskabet en ekstra Fridag,
for Vejen hjem fra Bringe blev
gerne lagt over Værløse Kro, og

DEN GAMLE BORGER

Jonstrups Nationalsang

Marcia

Arrangeret af
Organist
KRISTIAN RIBERS
den 4. Juli 1933.

Og hør, du gamle, gamle Bor - ger, vil du

al - drig vaag - ne mer og hør, du gam - le, gam - le

Bor - ger vil du al - drig vaag - ne mer! Og

fal - der Vejen dig besværlig og lang, saa syng kundene hersens

gamle, gamle Sang: Tra la la, la la la la la la, tra

la la la la la la la, tra la la, tra la la, la, tra la la!

Mandskabet arriverede først, naar
Undervisningen for den Dag var
forbi. En udenforstaaende Borger
kan iøvrigt ikke nærmere gøre Rede
for Dagens Strabadser; men man
gjorde dog den lagttagelse, at Ar-
bejdet med Sprøjten gav stærk Tørst.
Bruhn, Rudolf. — Elev paa Jon-
strup 1907—10. Se Jonstrupbogen
III.

Bænketur. — I Sovesalenes Tid
kunde Eleverne give et Medlem af
Klassen en Overhaling, naar han
havde syndet mod Kammeratskabets
Love: Synderen blev lagt paa sin
Seng og fik en Endefuld.

bø. — la, bø, la Udtryk, der betegner Vrøvl eller Sludder, Tale hen i Vejret. Dersom en Taler dummede sig, kunde Tilhørerne haane ham ved la, bø, la.

Bø-Andersen. — En særlig musikalsk Elev, der med Lethed sang de vanskeligste Intervaller, fik Tilnavnet Bø-Andersen.

Bømand. — 1. nedsættende Betegnelse paa Mennesker uden aandelige Interesser, jfr. Filister. 2. Betegnelse

for klodsede, lidet belevne Kammerater. 3. ukammeratlige Elever. Til lægsord: bøisk, klodset, dum. Ordet gav Anledning til fordringsløse Vitigheder og Omskrivninger. En Mand fra Bøtien eller Eubøa i Stedet for rent ud sagt: En Bømand. Endog i Fustimen optraadte en saadan. Paulus saa i et Syn en Bømand. Hvorledes? Ja vel, en Mand fra Bøtien o. s. v. Fra Ekbergs Digtning: De bøiske Møer. Ogsaa Bøland.

C.

can. mag. — Navn paa Seminarlærer can. mag. J. Nielsen, Jonstrup 1896—1916. can. mag.-Fagene = vedkommende Lærers Fag. can. magine = Fru can. mag. Nielsen. can. magette = Datteren.

Caspar. — Andenlærer Caspar Christensen, ca. 1840.

Cirkus. — Et Værelse paa Spirestalden (se dette Ord), hvis Beboer Ellegaard (se dette Ord) kaldtes Direktøren, hvilken Titel han erhvervede ved uegennyttig at stille sit Værelse og sin Seng med Madras til Raadighed for de optrædende. Var iøvrigt en skattet Visesanger selv, hvilket jeg som hans Impresario kan bevidne.

credo quia absurdum. — En Elev lagde — som i sin Tid Per Degn — særlig Vægt paa Latinen og lærte de forekommende Sentenser udenad. I en can. mag. Time var der engang en Standsning, idet Læreren ikke kunde komme paa et Grammatikeksempel. Eleven var ikke klar over Standsningens Aarsag, og Side- manden hviskede til ham: can. mag. kan ikke huske det Latin. Straks rejste han sig fra sin Plads og citerede: Credo — — —. Det virkede endog meget absurdt med denne Tilkendegivelse midt i Dansk-timen. Udtrykket brugtes en Tid lang synonymt med God Dag, Mand — Økseskaft!

D.

Del, 1., 2. og 3. — Lærereksamen falder som bekendt i 2 Dele, 1. og 2.; 3. Del tages for de flestes Vedkommende uden for Seminariet og her ved forstaas Forlovelse. Det hændte, at Elever tog 3. Del før 2., ja, endog før 1. Del.

Dengse. — Kælenavn paa en Elev, der endog i ældste Klasse bevarede sit meget ungdommelige Udseende som en 14-aarig.

Det staar nu saaledes. — Almindelig brugt Indledning til en længere Forklaring eller Tale. Udtrykket blev undertiden raabt, for at vække Opmærksomhed paa en Generalfor-samling f. Eks. Ved Gentagelser blev det gerne udtalt med megen Salvelse (messet) og ledsaget af en bestemt Haandbevægelse — Fustaget (se dette Ord). Praktisk og tidsbesparende som Kancellistilen eller For-

mularen i Forretningsbreve — man havde ikke nødig at spekulere over Indledningsord. Obligat Introduktion til en Fustime. (Se Jonstrup-bogen XXI, Apoteose).

det noteres herved. — Alm. Rubrik i de fleste Klasseblade med Nyhedsstof m. m.

Dimission. — Efter Eksamen holdtes en Højtidelighed i Musiksalen, hvor Aarets Dimittender (i Diplomat 1910) sad i Halvkreds om Talerstolen. Efter Stenos Præluderen og en Salme kom Forstanderens Tale, efter hvilken Eksamensbeviserne blev overrakt. Om Aftenen var Afskedssold i Gymnastiksalen, og der blev sagt Farvel til Lærere og Kammerater, og de, der havde taget 3. Del, hilste højtidelig paa hverandre. Efter Afskedskvartetten og den gamle Borger sluttedes med Raket. En ny Søneskare drog ud.

Dagen havde været lang. Meget tidlig om Morgenen havde vi været til den højere Dimission (paa Hareskov Pavillon) med Kammeraterne som meget højtidelige Professorer. Først ved Frokosten, hvor flere for første Gang blev stillet over for, hvad Hotelfolk kalder det kolde Bord, fandt vi den sædvanlige Tone. Man gik hjem op paa Formiddagen, man var fri, en mærkelig uvant Fornemmelse, man forsøgte at begynde Pakning, opgav, tog til København og løb i ubændig Glæde op i Runde Taarn, saa hjem og i Diplomaten til Dimissionen. Derefter Omklædning til Afskedssoldet.

Næste Dag var Oprud, og der blev sagt Farvel til Kammeraterne med let Hjerte. Vi vilde ses igen, vi havde hele Livet for os. Mange saa vi aldrig mere, en Annonce i en Avis, nogle Mindeord i Medlemsbla-

det; andre traf vi som Soldater under Indkaldelsernes Virvar, og fra Værløselejren har vi stirret over mod den gamle Borg. Vi traf Kammerater ved de store Skolemøder og husker fornøjelige Sammentræf paa sollyse Ferie dage paa Store Bælt-Færgens Dæk — og saa Jonstrupsamfundets Møder, hvor man gik med de gamle Kammerater ad de kendte Stier, fandt sin gamle Knejspe og sad sammen en Stund — og de mellemliggende Aar blev glemte, og Kammeratskabet følte som dengang.

Dimission, den højere. — En meget gammel Tradition, en Slags Eksamen, som ældste Klases Elever holdt i Fag, som ikke hørte til den lavere. Bedømmelsen i Fagene Tobaksrygning, Gemytlighed, Kurmageri, Lapseri o. s. v. skete udfra Borgerens Vandel under sit Ophold paa Jonstrup. Til at foretage denne Bedømmelse udvalgte 3 Professorer. Ved mundtlig Eksamen, som sædvanlig afholdtes i Februar, inden Eksamens travlheden i Anledning af den lavere Eksamen satte ind, mødte alle Dimittender i højtjenstlig Paaklædning. Professorerne kom lidt senere og afleverede med gammeldags Korrekthed deres Kort. I Halvfemserne mødte de lærde Herrer med høj Hat og liberiklædt Tjener. Højtideligheden blev dengang indledet med en Kantate med Kvartet, Solo, Kor og Terzet af Professorer. Derefter begyndte den mundtlige Eksamen, hvor Eksaminator og Eksaminand søgte at overgaa hinanden i Vittighed. Paa vor Tid fik vi ikke udleveret Eksamensbeviset før ved Afskedsgildet — den meget aarle Frokost — paa Hareskov Pavillon. Eksamensbeviset blev trykt efter en gammel Formular.

Kommissionen for den høiere Dimission

paa Jonstrup kongelige Skolelærerseminarium for Anno 1911 siger og skriver Tittenhundredede og Elleve, gjør herved bitterligt, bekiendt og kundbart:

Ut saasom og efterjom Dimittenden

fig for vor Domstol indstillet haver med Begjæring om at vorde prøvet og bedømt, om han til at indtræde i Verdenslivet og agtbart Borgerfamfund fuldkommen kvalificeret monne være, saa have vi efter nøie Prøve, grundig Overveielse, samvittighedsfuld Dom og gjen-
sidsig Konfirmation befundet samme

forhaandenværende, fortløbende og fremadfridende physiske og mentale Soliditet, Individualitet og Stabilitet at være saaledes, at han egner sig til at indtræde i Verdenslivets Refractioner som en veritabel, dygtiggjort og dygtiggjørende Ungdomsundervisningsvindpaalægger, idet vi paa Aandens Guldvægt nøie og med Betænfomsomhed, som gøres bør, have veiet og reflekteret hans psykologiske Gehalt og Lødigheid, item giennem Aandens Ocular betragtet og gennemskuet hans metaphysiske og mentale Tjehedsbegreb, hiint med dette og dette med hiint, hiint ikke uden dette og dette ikke uden hiint, idet han til en saadan Doms Afsigelse behørig Tid haver været incarneret i det herværende Samfundsliv, og efter vor Kiendelse, Prøvelse og affagte Dom er han befunden at være værdig til følgende Hovedkarakterer:

De specielle Karakterer, han for sine qualitative og quantitative Kundskaber og Færdigheder haver bekommet, ere følgende:

Gemytlighed (dobbelt).	Karakter:	Points:	Soveri	Karakter:	Points:
Forlystelsesjyge	—	—	Æderi	—	—
Tobaksrygning	—	—	Plattenslageri .	—	—
Selvtændighed (dobbelt)	—	—	Ræveri	—	—
Kurmageri	—	—	Kæperi	—	—
Dans	—	—	Disputerlyst . . .	—	—
Kortspil	—	—	Støvlefærdighed	—	—
Snydefærdighed	—	—	Soldefærdighed	—	—

Kan Bjørn bære?

Kan Gilde forestaa?

Thi være dette vort Haab, at samme ved stadigen og tilbørligen Plantning og Vanding saavel i Folge sin egen individuelle Perfectibilitet som ved Verdenslivets Indfyldelse i Almindelighed og Autoriteters i Besynderlighed trinvis maa vokse, trives og næres i de ovennævnte Egenskaber, hvis yderligere forædling det ifær maa være ham magtpaaliggende at fremhjælpe ved grundig og samvittighedsfuld Vindpaalægning.

Under vor Haand og Embedssegel:

Direktøren. — Jens Larsen Ellegaard, dim. 1912. Se Cirkus.

Disp. — Forkortelse af Disposition. I visse Fag skrev man eller fik dikteret Oversigter, som benævnedes Fatterdisp, Gommidisp (se dette Ord) efter den paagældende Lærer. Man skrev Disp, lavede en fin Disp, tyrede Disp o. s. v.

Dusgilde. — Et Par Dage efter, at de nye Spirer var kommet, holdtes et Dusgilde; i tidligere Tid paa Farum Kro, nu (ca. 1910) i Gymnastiksalen. Ved saadan Lejlighed bragte man om Eftermiddagen sit Bord og sin Stol fra Knejpen ned i Salen. Om Aftenen marcheredes med Trommeslager i Spidsen under Sang ud til Øjet, hvor en Elev fra ældste Klasse bød de nye velkommen. Spirernes Duks besvarede Talen. De mange nye Indtryk og vittige Afbrydere kunde nok gøre selv en vel-

begavet Spire usikker og faa en velindstuderet Taler kørt i Grøften: — og ønske, at den Gudinde ved hvis saakaldte Øje, vi staar, maa knytte os sammen med sit Baand o. s. v. Derefter plejede en Sangkvartet at synge ovre fra Søens anden Bred. Ved Soldet, hvor Lærerne deltog, trakteredes med Punch, samt Øl og Sodavand til Afholdsfolkene. De ældre Klassers Elever plejede at drikke dus med de nye; ca. 1908 var der nogen Uenighed om Duvæsenet, idet en Fraktion ikke ønskede at være dus med alle fra den første Dag. De fleste drak dus den første Aften, andre senere, kun meget faa isolerede sig paa den Vis. Forstander og Lærerne holdt Taler. Efter Soldet Rundgang om Bordene eller ude paa Pladsen under Afsyngning af den gamle Borger. Der sluttedes med Raket.

E.

Edom, Dr. — Seminariets Læge fra Ballerup, som i Regelen en Gang om Ugen holdt Konsultation paa Seminariet og skrev Recepter paa Røvepiller og Rævedicin. Oprindelse uvis, mulig Hentydning til Rødhaarethed. Edom, den røde.

e-fe. — En Endelse, som enkelte vedføjede Navne eller Ord, der betegner levende Væsener: Mand, Pige. E. L. anvendte det ogsaa, herfra stammer Brugen. Flere Borgere gjorde meget overdreven Brug deraf, og naar de samtidig lagde deres Stemme om i Falset, lød deres Sprog ret mærkeligt. Ejendommeligt er især Brugen af Se-e-fe (sæfæ), som maa tydes som en Forlængelse af Ordet se. Mange Talere har for Skik at bruge et saadant langt se (se-æ).

Paa Jonstrup som Efterligning af E. L. vedføjedes Endelsen efe, og man har da den mærkelige Sprogbrug: Se-e-fe Mand-e-fe. Nærmest Udtryk for Nervøsitet.

E. L. — Mennesket Hr. Lunddahls Signatur under personlige Bemærkninger under Stile f. Eks. Som Lærer og Tjenestemand — vi ved vel, at E. L. var Tjenestemand med kgl. Ud nævnelse, men dette er noget andet — kunde han give for en Stil g. Men nedenunder f. Eks.: Ikke under g × til Eksamen. E. L. Eller: Man mærker, at den skrivende ved mere Arbejde kunde have faaet mere ud af sit Stof. E. L. Hvor sandt, hvor sandt! Tit har vi husket E. L.s Bemærkning, men oftere glemt den.

Elevbygningen. — En 3-Etages

Bygning paa Pladsens østlige Side. Benævnedes ogsaa, men sjældnere, Tugthuset. Der var ret gode Værelser med Kakkelovne og Petroleums-lamper, men ingen Toiletter, Brusebad eller Vandhaner. Rengøringskønnen sørgede for en Kande med Vand til Vadsk. Drikkevand hentede man selv ved Pumpen i Gaarden. Til Værelsernes Inventar hørte Bord, Stol, Reol, Skammel, Skab og Jernseng med Madras mærket J. K. S. S.

Elevstadiet. — Lærernes Tiltale til Eleverne var i Regelen Efternavn, undertiden Fornavn eller Elevens gængse Navn mellem Kammerater, hvilket altid var et Udtryk for Venlighed. I meget sjældne Tilfælde, naar en Elev havde vist daarlig Opførsel — ukammeratlig Optræden over for E. L. — lød Tiltalen: Vil Elev N. foredrage. Vedkommende var kommet paa Elevstadiet, som det hed. Det var en Skam, der saa vidt huskes kun overgik en enkelt Elev i vor Klasse. Det var noget i Retning af Bandlysning. Klassen tog det meget værdigt og smukt, idet en Støtte (se dette Ord) paa Klassens Vegne udtalte vor Beklagelse af det skete og vor Misbilligelse og Afstandtagen herfra, samt udtrykte Haabet om, at denne Episode ikke maatte forstyrre det gode Forhold mellem Hr. L. og Klassen, hvilket vi altid vilde sætte en Ære i at opretholde o. s. v. Det hele blev gennemført med komisk Højtidelighed. Klassens Medlemmer viste Tilslutning ved at rejse sig.

Ellegaard. — Luk nu op, Ellegaard. Staaende Udtryk 1910. Omtales her udførligt som Eksempel paa, hvordan saadanne Udtryk opstaar. — Scenen er en Gang paa Elevbygningen. To Elever, der bebor

Eneknejper, har aftalt at drikke The sammen Kl. 10. Paa det fastsatte Tidspunkt banker den første paa. Døren er laaset, hvad der ellers ikke var det almindelige paa Gangen, og Knejpens Beboer, Ellegaard, er saa optaget af Tyring, at han ikke straks kan løsrive sig, hvilket heller ikke var det sædvanlige. Bankningen maa fortsættes, og der kaldes flere Gange: Ællegaard, luk nu op, Ællegaard, inden Døren aabnes, og The kan drikkes. Dette hører hele Gangen. Næste Aften gentager det samme sig, først efter vedholdende Bankning og indtrængende Kalden lukkes op. — Et Øjeblik efter banker det igen paa Døren og en hjerteskrærende Kalden: Æ-æ-ællegaard lyder igen, ypperlig karrikeret, med en Stemme, der vibrerer af Længsel efter The og slaar over i klagende Følset. Den godmodige Ellegaard lukker op, og Trioen drikker The.

Paa et Værelse ved Siden af er der ogsaa Thedrikning. Da man hæver, som det hedder paa Ellegaards sjællandske Maal, standser man ud for Ellegaards Knejspe, og fra den mørke Gang — Spektus har slukket Petroleumslygten Kl. 10 — lyder et firestemmet: Ællegaard, Ællegaard; Efter en kort Pause kommer Ekkoet indefra: Ællegaard, hvoriblandt man hører det forfængeligtagne Navns Indehavers stærke Stemme. Rundt i deres Senge ligger Borgerne og morer sig. Formularen brugtes en Tid lang.

Emmaefe. — Fru E. L. (se efe).

Enken. — Benævnelse paa Frk. Bilde. Hvis der en sjælden Gang blev klaget over Maden, var Enken meget nedtrykt. Det endte dog altid i Fryd og Gammen, naar en anden Deputation havde forsikret om Pensionæ-

ernes store Tilfredshed, og Fredslutningen markeredes ved, at vi fik et ekstra Stykke Smørrebrød med Sardin paa til Aftensmaden. Da lød Spørgsmaalet fra de ikke indviede: Hvem har krænket Enken? d. v. s. klaget over Maden, inden man nød Fredsmaaltidet. Stykket med Sardin var et ubdrageligt Tegn paa, at noget var foregaaet. Frk. Bilde var en meget udmærket Værtinde og meget afholdt, men hun kunde være meget finfølede. Engang ved et improviseret Bal i Spisestuen var der pludselig Graad og Tænders Gnidsel

i Køkkenet. Aarsagen, der klarede siden var, at der var blevet spillet som Vals: Nattens dæmrende Taager har sig paa Engen (Enken!) lagt.

Eksemen. — Eksamen udtaltes ofte Eksemen (E. L.), i hvert Fald i det staaende Udtryk: Eksemen er ikke let, eller Jeg siger ikke, Eks-emen er let.

Erindringsbøger. — I ældre Tider havde mange Elever de saakaldte Erindringsbøger, hvor Kammerater skrev en Hilsen, takkede for Kammeratskabet ofte paa Vers.

F.

faa det heldigt. — opnaa et godt Resultat (ved Eksamen, E. L.), men Udtrykket brugtes i mange andre Forbindelser. Man kunde faa det heldigt med Legater, Eksamenskarakterer, Pladser, Udflugter, Baller, Piger o. s. v. Han fik det heldig i Juleferien ☺: blev forlovet. Jeg fik det heldigt med Toget ☺: naaede Toget o. s. v.

faa Hjælp af. — foruden almindelig Betydning brugtes Vendingen i i overdreven Efterligning af E. L. i svækket Betydning synonymt med: faa Besøg af, faa Brev fra, komme ud for en Byge eller et Uheld, spise (han fik Hjælp af Mad). En Fodboldspiller havde Uheld med sit Knæ og udtrykte Hændelsen saaledes: Jeg fik Hjælp af mit Knæ.

Faldefag. — Dumpefag. E. L. Brugtes kun som Citat.

Fatter. — Forstanderen. Benævnelsen er meget gammel. Brugtes mest i Omtale, i Tiltale hed det Forstanderen. Kun sjældent, men det hændte, begyndte en Taler eller en Deputation: Kære Fatter. Mange

Sammensætninger: Fatterdatter, Forstanderens Datter, Fatterdreng, Forstanderens Yndlingslever, Fattermutter, Fru Forstanderinden. Fatterkontoret, Forstanderens Kontor, Fattertertur, en Overhaling af Forstanderen (Maaløv Kro!) og flere.

Fedme. — at give Slip paa sin Fedme. Citat fra det gamle Testaments Parabel. Vilde man ikke med paa en Tur, kunde Svaret lyde: Jeg vil ikke give Slip paa min Fedme for at svæve over — —.

Filosofgangen. — En Allé af gamle Træer, som gik rundt om Seminariet og Haverne. Ved visse festlige Lejligheder gik vi i Optog rundt gennem denne Allé.

Fjams. — Pige, en noget nedsættende Betegnelse. Man vilde saaledes ikke sige Fjams om en Søster eller Kæreste. Ordet var paa min Tid vulgært og vel i det hele af den Slags Udtryk, der hurtig slides, jfr. Kvinde, Fruentimmer, Madame, Frue. Paa den Tid kom Afløsningen; Sproget hjalp sig, da Trangen var der. Udtrykket erstattedes af Piefe (se dette

AARET PAA JONSTRUP

Aaret 1944 blev et Aar af ganske særlig Karakter. Hidtil havde vi kun mærket lidt til den store Krig omkring os; men i Aar rykkede Begivenhederne os nærmere ind paa Livet, da vi fik Ordre til at rømme den gamle Borg. I Løbet af en halv Snes Dage var Seminariet tømt for alt og alle. Klasseværelser og Elevværelser laa som uddøde; alt, hvad der kunde tages med, blev taget med. Disse Begivenheder satte foreløbig Punktum for Jonstrups mere end hundreedaarige Historie. Man kunde have ønsket den en værdigere Afslutning.

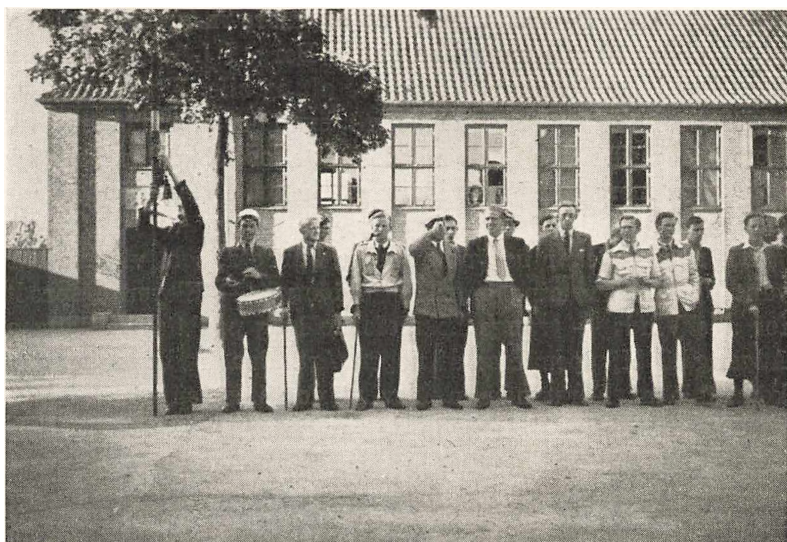
Det nye Skoleaar begyndte under Forhold, som vi ikke var vant til. Undervisning om Eftermiddagen — Eleverne spredt for alle Vinde — trange Lokaleforhold og praktisk talt ingen Adgang til Hjælpemidler af nogen Art. Den traditionelle Velkomsttale af Forstanderen blev vi dog ikke snydt for. Den blev holdt i Logen i Ballerup og var naturligvis præget af de særlige Forhold, vi mødtes under. Forstanderen gjorde opmærksom paa det Ansvar, der laa paa hver enkelt Elev, og fremhævede, at vi var Gæster her i Ballerup, og at vi som saadanne havde Pligt til at opføre os, saa vi ikke skaffede Seminariet daarligt Ry. Ligeledes opfordrede Forstanderen os til saa vidt muligt at føre de jonstrupske Traditioner videre.

Det er et Lyspunkt i denne Tid, at Beboerne i Ballerup har været overmaade hjælpsomme og forstaaende. Saaledes kan nævnes, at Mennesker, der normalt ikke lejede Værelser ud, aabnede deres Døre, for at alle skulde faa Husly.

Traditionerne blev gennemført i saa stor Udstrækning, det var muligt. Spiremodtagelsens Ceremonier blev foretaget saa nogenlunde efter den gamle Recept. Samme Dag som Seminariet begyndte, havde vi Øjetur og Dusfest. Turen til Øjet foregik ad en noget anden Rute end den sædvanlige, idet vi startede fra Ballerup Folkeskole og marcherede med Politiets Tilladelse (!) gennem Byen ud ad Skovvejen til Afrodites Øje. Her var de sædvanlige Taler og Prøver med »Lille Niels« og »Store Niels« o. s. v. Herfra marcheredes der til Fru Frede-

riksens Traktorsted et Par Hundrede Meter fra Øjet. Vi drak dus i Saffevand (!) og fik Kartoffelsalat og Pølser med Øl.

Sangprøve, Frederiksdalstur og Spirekamp blev afholdt under de traditionelle Former, naar lige undtages, at flere Balleruppere — hidkaldt af »Ambulancens Tuden« i Byens

»Øjeturen« udgaar fra Ballerup Kommuneskole.

Gader — havde fundet Vej til Spirekampen. Spirerne tabte naturligvis Kampen, men det var først efter, at Kampens morsomme Dommer havde »foræret« de gamle Elever et Straffespark.

Foredragssæsonen har ogsaa lidt en Del under de ekstraordinære Forhold, men i Foraaret blev der dog afholdt nogle Foredrag. Hr. Wolffsen, der er et ivrigt Medlem af den dansk-islandske Forening, holdt et Foredrag om Island og viste en Islandsfilm. Skolepsykolog Thomsen-Jensen, som jo nok — paa sit specielle Felt — er vor største hjemlige Kapacitet, holdt et meget instruktivt og levende Foredrag om Læsevanskeligheder.

Magister Poul Bahnsen har holdt Foredrag om: »Hvilken Tillid kan man have til Børns Vidneudsagn?« Hr. Bahnsens

Redegørelse for Vidneudsagnets Upaalidelighed var ganske eminent og morsom. Ikke mindst, naar han gav Tilhørerne smaa Opgaver, som de løste med stor Unøjagtighed.

Børnehavelærerinderne Frk. Larsen og Frk. Juhl har holdt Foredrag om henholdsvis »Børnehavelærerindeuddannelsen« og »Livet i Børnehaven«.

Som Afslutning paa Foredragssæsonen holdt Købmand Smørum Foredrag om »Jonstrups Fremtidsmuligheder«, og Forfatteren Sigfred Pedersen læste op.

Paa Læsestuen har været afholdt en Diskussion om »Kunst«, d. v. s. Diskussionen blev nærmest begrænset til William Kiørboes Indlæg, der var meget livligt.

Palle Christensen har vist en Film fra Hindsgavl og agiteret for Deltagelse i Foreningen »Norden«s Aarsmøde. Dette Møde blev holdt i de bevægede Majdage, og før Filmen havde Forstanderen forsøgt at give nogle Oplysninger om den øjeblikkelige Situation; efter Filmen gav Formanden for Vikarstyrelsen, Kjeld Kjeldsen, værdifulde Oplysninger til Deltagerne.

Fastelavnsfesten blev fejret med den traditionelle Fest. Underholdningen blev som sædvanlig udført af egne Kræfter. Der var Sang, Musik og Oplæsning og ogsaa rigelig materiel Forsyning (dog var der ingen Bar). Dansen gik lystigt; der var ingen, der tænkte paa, at det skulde blive den sidste Fest — i hvert Fald for lang Tid — paa den gamle Borg.

Dimissionsfesten var henlagt til Logen i Ballerup. Om nogen egentlig Fest var der ikke Tale. Det var nærmest 4. Klasse, der var samlet for at tage Afsked med Lærerne.

I September var der arrangeret Høstfest i Ballerup Kro; skønt Komiteen havde stablet et pænt Program paa Benene, var Lysten til at holde Fest betydelig under Pari, og det endte med, at Festen blev aflyst. Tidens Alvor gjorde, at man ikke var i Stemning til at holde Fest — og saa paa Kroen.

Julefesten var der dog ingen, der kunde forhindre os i at afholde (skønt en Luftalarm gjorde ihærdige Anstrengelser); den blev afholdt i Logen, der var pyntet, saa den ikke var til at kende igen. Hr. Kejser holdt en meget smuk Juletale. Hr. Boesen spillede solo: Telemann: Fantasi i B-Dur for Solo

Violin (per il Violini senza Basso), og en af Eleverne sang to Julesalmer. Derefter var der Servering og en lille Afdeling lettere Underholdning.

Vi forsøgte at gennemføre en Klasseturnering i Fodbold og en i Haandbold, men det lykkedes ikke helt; dels paa Grund af Seminariets Eftermiddagsundervisning og dels paa Grund af de urolige Dage i September og Slutningen af Oktober.

Af Fodboldkampe med Hold uden for Seminariet havde vi en mod Ballerup Boldklub. Vi vandt 8—2. Endvidere deltog vi med to Hold i Ballerup Boldklubs five a side Turnering til Fordel for Byens Juleindsamling. Her tabte vi knebent.

Paa Grund af Situationen i Oktober maatte Seminarieturneringen desværre aflyses — ærgerligt nok, da vi kunde have stillet et meget stærkt Hold i Aar.

Ogsaa Eftermiddagsgymnastikken har vi maattet savne, men nogle meget energiske har fundet Erstatning i den stedlige Gymnastikforening.

Der har været afholdt Orgelkoncert og Foredrag af Magister Finn Viderø. Af Programmet kan nævnes J. P. Sweelinck: Ekkofantasi, D. Buxtehude: Toccata F-Dur og J. S. Bach: Koralarvariationer »Sei gegrüset, Jesu gütig«.

Vort lokale Kor og Orkester havde planlagt en Foraarskoncert, der af forskellige Grunde ikke blev til noget. Dog var der Lejlighed til at overvære den afsluttende Prøve. Programmet var Heise: »Kong Hake« (for Mandskor og Klaver), Mendelssohns Duetter (Vagn Piil og Karl Otto Hansen), Koncert for Violin og Orkester af Vivaldi, Koncert af Torelli samt to Negrospirituals (Nexø og Kor).

Der er blandt Seminariets Elever blevet stiftet en Ridder-spejder-Gruppe. Gruppens Formaal er at give interesserede Elever Lejlighed til at dygtiggøre sig til at tage en Gerning op som Spejderførere, naar de kommer ud som Lærere.

Saa godt som alle Elever havde paa et vist Tidspunkt »lidt ondt« i den ene Skulder som Følge af Difterivaccination.

Mangt og meget har vi maattet savne i det svundne Aar, men det smerteligste Savn er Savnet af vore Kammerater. Maatte Freden snart indfinde sig.

J. Bremholm.

SEMINARIELÆRER

AXEL RASMUSSEN

Størstedelen af sin Studietid boede Axel Rasmussen paa Valkendorfs Kollegium og virkede i øvrigt som Manuduktør baade før og efter teologisk Embedseksamen. Som Universitetsstipendiat Studier ved forskellige Universiteter i Tyskland og Frankrig, hvor ikke mindst Kollegielivet med Studenter af mange Nationer var frugtbart. Talrige Rejser, bl. a. til U. S. A., Orienten og Sydafrika. — Ansat i Skaarup 1928, i Jonstrup 1934.

SEMINARIELÆRER

VERMUND G. LAUSTSEN

Vermund G. Laustsen, f. 14. November 1905, Gaardmands-
søn fra Thise Sogn i Salling. Efter Skolegang i Thise og Skive
kom V. G. L. i 14-Aars Alderen paa Aalborg Katedralskole,
hvorfra han tog nysproglig Studentereksamen 1924. Han stu-
derede derefter Historie (Hovedfag) og Engelsk, tilbragte tre
uforglemmelige Aar paa Regensen 1927—30 og blev cand.
mag. Januar 1932. 1928—34 var han Medarbejder ved Insti-
tutet for Historie og Samfundsøkonomi, 1929—35 ved »En-

VERMUND G. LAUSTSEN

ciclopedia Italiana« og 1936—40 ved »Den Lille Salmonsens«. Uddannelse i Undervisningsfærdighed paa St. Jørgens Gymnasium (Prøve 1932) og K. F. U. M.s Seminarium og Øvelsesskole (Prøve 1935). Prøve i teoretisk Pædagogik og Skolehygiejne 1933. — 1933 blev han Kursuslærer i København, knyttedes September 1937 til Købmandsskolens Aftenskole og begyndte samme Maaned som Timelærer paa Jonstrup, hvor han underviser i Engelsk paa Seminariet og Historie, Engelsk og Geografi paa Øvelsesskolen.

Gift 4. November 1934.

FRK. ELISABETH KROG

Elisabeth Krog, født 13. April 1906 i Fredericia, Datter af Sognepræst Hans Christian Krog og Hustru Ellen Kirstine, f. Topsøe-Jensen.

Børnehavemedhjælper i Finn Tulinius' Skoles Børnehave fra September 1923 til April 1925. Derefter Børnehavemedhjælper i Børnehaven ved Thorvaldsensskolen fra September 1925 til Juli 1929. Privatlærerinde i Vejen hos Dr. Heuch fra September 1929 til Juli 1930. Forskolelærerinde Januar 1933

Frk. ELISABETH KROG

fra Københavns Forskoleseminarium. Elev paa Askov Højskole Vinteren 1933—34. Sløjdlærereksamen fra »Askov Sløjdlærerskole« Sommeren 1934. Privatlærerinde ved »Emdruphøj« Privatskole fra August 1934 til Juli 1936. Øvelsesskolelærerinde ved Jonstrup Seminarium 1. Oktober 1936.

SOGNEPRÆST

EGEDE SCHACK

Egede Schack, Sognepræst ved Vor Frelzers Kirke i København, tillige Timelærer ved Jonstrup Statsseminarium, blev født i Gudum Præstegaard ved Lemvig d. 28. Juli 1895. Han er Søn af Sognepræst Albert Schack og Hustru Louise Augusta Olivarius.

Efter Studentereksamen (fra Kolding Latinskole 1913) besluttede han sig til at studere Teologi. Efter Embedseksamen (Juni 1919) var han i tre Aar Lærer i Kristendomskundskab og Dansk ved Kvindeseminariet i Aarhus.

I 1922 bestemte han sig for Alvor til at blive Præst, og han søgte og fik Stillingen som Andenpræst ved den danske Diakonissestiftelse, og han mente, at nu havde han sagt Lærer-

EGEDE SCHACK

gerningen Farvel for stedse. Det kom dog til at gaa helt anderledes. For det første havde han paa Diakonissestiftelsen Pligt til at deltage i Undervisningsarbejdet af Søstereleverne, og for det andet blev han i November 1925 ansat som Lærer ved Femmers Kvindeseminarium. 1930—1943 virkede han som Sognepræst i Hvidovre og er nu Sognepræst ved Vor Frelzers Kirke i København. Fra Arbejdet paa Femmers Kvindeseminarium mindes han baade Elever og Kolleger med stor Taknemmelighed, men især Forstanderen, cand. theol. Einar Lund, som havde en ejendommelig Evne til at forene Frisindethed med Myndighed, og som havde en særlig Evne til at præge Seminarier, uden at han behøvede at anvende selv den mindste Tvang. Hver Gang han tænker paa Femmers Kvindeseminarium, kan han ikke lade være med at undre sig over, at den danske Folkeskole havde Raad til, at dette udmærkede Seminarium blev nedlagt, som det skete i 1938.

I 1937 anmodede Seminarieforsøger Arne Møller, som da var paa Jonstrup Statsseminarium, ham om at overtage en Stilling som Timelærer der. Det drejede sig om de tre Timer i Troslære i 3. og 4. Klasse. I 1941 udgav han »Undervisning i den kristne Tro« til Brug ved Arbejdet paa Seminarieret.

AFGANGSEKSAMEN 1944

1. Sven Amdi	7,36, mg×
2. Erling Andersen	6,80, mg
3. Jørgen Viktor Andersen	6,08, mg?
4. Børge Anker Bendtsen	6,86, mg
5. Jørgen Bitsch	5,00, g
6. Palle Christensen	7,11, mg
7. Ubbe Quist Elkjær	6,23, mg?
8. Niels Rudolf Hansen	7,21, mg×
9. Max Jacobsen	7,38, mg×
10. Hans Jensen	6,59, mg?
11. Henning Holmgaard Jørgensen	6,56, mg?
12. Kjeld Peter Fabricius Kierkegaard	6,45, mg?
13. Carl William Kiørboe	7,22, mg×
14. Erik Knudsen	6,50, mg?
15. Torben Knudsen	7,22, mg×
16. Sigurd Julius Kofoed	5,45, g×
17. Richard Hellisen Kofoed	6,82, mg
18. Erik Holm Larsen	6,64, mg?
19. Folmer Kromann Larsen	6,95, mg
20. Emanuel Nabe Nielsen	5,74, g×
21. Regnar Halfdan Nielsen	6,71, mg
22. Johannes Olsen	6,76, mg
23. Bjarne Ougaard	7,12, mg
24. Peter Christian Pedersen	6,74, mg
25. Jørgen Egedal Poulsen	7,02, mg
26. Hans Andreas Rasmussen	6,56, mg?
27. Ole Andreas Sørensen	6,76, mg

KONTINGENTFORHØJELSE

Paa Grund af de stigende Omkostninger ved Fremstillingen af Aar-bogen har Styrelsen vedtaget at forhøje Kontingentet, saaledes at det nu er 4 Kr. aarlig. — Unge Lærere (ikke ansatte) betaler som hidtil 2 Kr. — Jonstrupbogens Pris er 4 Kr., for Elever paa Jonstrup dog kun 1 Kr.

REGNSKAB 1. JANUAR — 31. DECEMBER 1944

	Indtægt Kr. Ø.	Udgift Kr. Ø.
Kassebeholdning pr. ¹ / ₁ 1944	346 77	
Kontingenter.....	584 00	
Salg af Aarbøger.....	414 50	
35 Opkrævninger á 40 Øre.....	14 00	
Renter.....	3 54	
Repræsentation og Møder.....		40 95
Fremstilling af Aarbogens 21. Bind.....		801 27
Administration og Redaktion.....		150 00
Tryksager		43 85
Annoncer		44 95
Porto, Gebyrer m. m.....		79 60
Kassebeholdning pr. ³¹ / ₁₂ 1944		202 19
	<u>1362 81</u>	<u>1362 81</u>

Ordruphøjvej 24, Charlottenlund.

Wilh. Thomsen.

Vi undertegnede har revideret ovenstaaende Regnskab for 1944 og ikke fundet Anledning til nogen Bemærkning.

Sierslev og Bredeløkke Skole ¹⁰/₂ 1945.

Hans Fr. Jensen.

S. M. Waaben.

JONSTRUPSAMFUNDETS STYRELSE

Kantor *Viggo Bitsch*, Vemmetofte, Faxe. Seminarieelev *Jørgen Bremholm*, Jonstrup Statsseminarium, Ballerup. Skoleinspektør *E. Gehl*, Sølvgade 16, Kbhvn. Førstelærer *Jørgen Hegelund*, Formd., Ulstrup, Gørlev. Seminarielærer *O. Kejser*, Næstformd., Jonstrup. Kommunalærer *Viktor Pedersen*, Peter Bangsvej 84, Kbhvn. F. Kommunalærer *Wilh. Thomsen*, Kasserer, Ordruphøjvej 24, Charlottenlund. Telf. Ordrup 2492.

Aarsmødet 1945 afholdes paa Kongens Fødselsdag den 26. September. Meddelelse om Mødested i Folkeskolen og K. K.

Der skal i Aar vælges 2 Repræsentanter for København og 1 for Lærerne paa Jonstrup. De afgaaende Styrelsesmedlemmer er *O. Kejser*, *Viktor Pedersen* og *Wilh. Thomsen*. Skulde Aarsmødet bortfalde, foretages skriftlig Afstemning. Stemmesedler indsendes da inden 1. Oktober til Formand eller Kasserer.